

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1925 július 8.

180. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Vihar után

Borzalmas méretű katasztrófa gyászfekete képe rajzolódik ki azokból a jelentésekből, melyekben a bácskai gazdák elsírják a vasárnapi vihar pusztításait. Mintha a sors korbácsolná végig ezt a nagyszerű földet, a bő termések és vig szüretnek boldog ígért földjét, mely eddig a legbőkezűbben fizető takaréka volt munkának, szorgalomnak és áldozatkészségnek. A múlt évben „zugva, bőgve törte át a gátat” a medréhez bilincselte Duna, mint a lázadó gélyarab, aki nem tudja már tovább viselni a rabságnak és bilincsnek szégyenét. S az idén is „oda lett az emberek vetése”. Nem fényes ekevas, nem jámbor ökör szántotta végig e kifogyhatatlanul dúss kiuzsorázhatatlanul fizető földet, de a haragos isten félelmetes fölzudulása: a pusztító orkán.

Mennyi remény fagyott le, mennyi fáradság ment veszendőbe egyetlen félóra alatt. A zsiros, fekete, mozdulásra lusta, csak szár növesztésre, kalász érlelésre kifáradhatatlan föld mintha tetejezni akarta volna a tavalyi csodát. A buzakalász tengerében már elsüllyedt, aki belelépett s a kukorica szára izmosan, frissen, dusan egyenesedett föl, szinte mintha ajánlkozott volna a legnagyobb termés terhének viselésére is. Az árpa és a zab keresztjei már térdreborulva hálálkodtak a természet urának, mert betöltötték azt a rendeltetést, amit a „kaptár szelleme” a természet műhelyében nekik osztott ki. Már a hordás és cséplés volt hátra, hogy be legyen fejezve a nagy mű, hogy kiinduló pontjára visszaérjen a természet örök körforgása s hogy boldog megegyezéssel ujjonghasson föl az emberi értelem és verejték. Már csak a hordás és cséplés volt hátra — s jött a sötét fürgeteg s elhordta ő a termést, a keresztet és osztagokat s jött az istenitéletes jégeső s cséplte ő a gép helyett s nem a pelyvát szórta szét a szélbe, hanem a drága, a kenyerevadó, az áldott magot.

Egyszer víz árja iszapolja be a zöld vetést s itéli esztendőig terméketlen meddőségre a földnek szorgalomtól, reménykedéstől és verejtéktől áldott méhét, máskor vihar-haramia fosztja ki a dus éléstárt, orkán-Herodes gyilkolja le a legszebb remények kincseit. Víznek árjába végjük bele az éke vasát s fürgetegbe vetjük a szent kenyér ígértét: a magot. Ki mondja még, hogy a mai ember nagyobb békességben, több nyugalomban él, mint Neander-völgyi őse? Ma már Frommert süllyesztünk a hátsó zsebünkbe

s a barlangi ember még kőbaltát csiszolt, de egyforma ellenség ellen véd a Frommer és a kőbaltá. S amennyire tökéletesedtek a védőeszközök, éppannyira hadadtak a támadó fegyverek is. Csak a természet ő mostohasága maradt állandó és maradt változatlanul ugyanaz. Viharagyuk torkából hiába bömbölünk fel a fenyvegető felhők közé, éppolyan hiába, mint amilyen hasztalanul rázták öklüket az ég felé apáink még a tudomány legendás korában. Nincs hit, nincs tudomány, nincs emberi erő, amelyik ernyőt tudna teríteni a jégverés pergőtüze elé s amelyik falat tudna építeni a romboló vihar elé. A repülőgépen szálló ember a *bal-sorssal* szemben épen olyan tehetetlen, mint amilyen a történelem mesekezdetének állapotberek voltak.

Oh, ne áltassuk magunkat, nem királyok, de még trónkövetelők sem lehetünk a természet végtelen birodalmában. Ők az urak, ők az igazi hatalmasok: a vihar, a romboló orkán és süvítő bömbölő árvíz. A miénk csak az, amit véletlen kegyelme elébünk szór. Csak a föld jósága, áldott biztonsága miénk, — míg meg nem indul a lábunk alatt. De a bölcsöket akkor is ringatja ő, az örökbölcső s ha a sirokból ki is szórja tetemeinket az örök temető, élő testbe már nem vág fájdalmat. A föld még az áldottólü rabszolgalány, aki minden évben megszüli a mindennapi kenyeret. Csak ne jöjjenek többet viharke-selyűk, melyek ugy ragadják el és dobják félre vergődő munkánk minden eredményét, mint ahogy a sintér-érzéklettség veszejt el a macskakölyköket.

Az igazságügyminiszter lemondott s maga is kész parlamenti bíróság elé állni A nemzetgyűlés folytatta a Lukinics Edo ellen benyújtott vádindítvány tárgyalását

A radikális képviselői klubnak Lukinics igazságügyminiszter ügyében tanúsított magatartása kedre az igazságügyminiszter lemondását vonta maga után. Az igazságügyminiszter, aki egy külföldi fürdőhelyen tartózkodik, táviratilag meghívta dr. Zserjav erdőügyi minisztert és helyettes igazságügyminisztert, hogy nevében jelentse ki a parlament előtt, hogy ő maga is kéri az igazság minél gyorsabb kiderítése végett parlamenti bizottság kiküldését a Thurn-Taxis-ügy megvizsgálására. Egyben felhatalmazta dr. Zserjavot, hogy lemondását a nevében benyújtsa. Lukinics ezzel megelőzte a parlament vád alá helyezési határozatát és így lényegesen enyhítette a helyzetet a radikálispart és a független demokrata párt között és elejét vette annak, hogy pártiát a parlamentben leszavazzák.

A keddi tanácskozások

Radics Pavle pártjának több képviselőjével együtt kedden visszaérkezett Beogradba és ezzel ismét megélné a megegyezéses tárgyalások frontja. Radics Pavle délelőtt meglátogatta Sztanojevic Acát, a radikálispart vezérét, aki a háttérből irányítja a megegyezésre irányuló tárgyalásokat — és hosszasan tanácskozott vele. A tárgyalás után Sztanojevic Áca Pasics miniszterelnököt kereste fel és beszámolt Radics Pavleval történt megbeszéléséről.

A délelőtti folyamán Radics Pavle felkereste Davidovics Liubát, az ellenzéki blokk elnökét is, aki, mint ismeretes, a múlt hét végén levélben felvilágosítást kért Radics Pavletől az ellenzéki blokk tudta nélkül folyó tanácskozásokra vonatkozóan. Radics Pavle másnap levélben válaszolt Davidovicsnak, amelyben ki-

jelent, hogy a kért felvilágosításokat szóbelileg meg fogja adni.

Az esti órákban Davidovics és Radics Pavle tanácskozásáról az a hír terjedt el, hogy Radics Pavle közölte az ellenzéki blokk elnökével, hogy a radikálisokkal folytatott tanácskozások még nem fejeződtek be és nincsenek abban a stádiumban, hogy végleges eredményről számolhatna be, de megígérte, hogy a tárgyalások befejezése előtt részletesen informálni fogja nemcsak Davidovicsot, hanem az egész ellenzéki blokkot. Davidovics ezt a kijelentést tudomásul vette és közölte azt a blokk többi vezetőivel is.

A délután folyamán nem voltak érdemleges tárgyalások a radikálisok és a Radics-part között, azonban szerda délelőtti újból hivatalosan összehívták a két párt delegátusait. Minden jel szerint ezen az ülésen már véglegesen meg fogják szövegezni a megegyezésről szóló jegyzőkönyvet.

A helyzetet politikai körökben egyébként változatlanul tekintik és gyors megegyezést várnak, amely a radikális és Radics-parti koalíciós kormány megalakulására fog vezetni. A döntés végeredményében még mindig Pasics miniszterelnök kezében van, akinek jóvá kell hagynia a delegátusok megállapodásait. A Radics-part részéről ez a jóváhagyás már a horvát parasztklub vasárnapi zagrebi ülésén megtörtént.

A királynak Beogradba való utazása tekintetében még semmi döntés nem történt. Politikai körökben általában a király visszaérkezését tekintik annak a dátumnak, amely a helyzet végleges megoldását és a megegyezés létrejöttét jelenti.

A Pribicsevics-part körében a han-

gulat meglehetősen nyomott, nemcsak a Lukinics-ügynek rájuk nézve kellemetlen fordulata miatt, hanem azért is, mert a radikálisok mind nyittabban arra akarják rábírní a független demokratákat, hogy önként váljanak ki a kormányból és ne kényszerítsék Pasics miniszterelnököt arra, hogy ki kelljen őket a kabinetből szorítani.

Ez ügyben kedden nagyon érdekes tanácskozás folyt le Zsilkovics Ljuba, a radikális klub elnöke és Pribicsevics közoktatásügyi miniszter között. E tanácskozásról a Vreme estilapja a következőket írja:

— Jól értesült körökben azt állítják, hogy Zsilkovics a tanácskozás alkalmával bebizonyította Pribicsevicsnek, hogy az önálló demokratáknak meg kell tenniük azt a lépést, amit szükségesnek tartanak saját személyes helyzetük, valamint a parlamenti helyzet megkönnyítésére és ki kell tenniük a kormányból. Minthogy Pribicsevics ezt a felszólítást nem vette tudomásul, Zsilkovics figyelmeztette arra, hogy ezzel a magatartásával mégsem tudja a helyzet normális fejlődését feltartóztatni, a kormány elnöke mindig a kezében tartja a helyzetet és bármikor megújíthatja a válságot az egész kabinet lemondásával. Ezt azonban csak akkor fogja megtenni, ha a kormány mostani helyzetéből nem talál más kivezető utat.

A nemzetgyűlés ülése

A nemzetgyűlés keddi ülésén egyébként kizárólag az igazságügyminiszter ellen emelt vádindítványról foglalkoztak. Tíz óra után nyitotta meg az ülést Trifkovics Marko elnök és a formalitás elintézése után azonnal rátértek a napirendre.

Zserjav dr. erdőügyi miniszter Lukinics Edo igazságügyminiszter nevében nyilatkozatot tesz, hogy Lukinics maga kéri parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését a vádak megvizsgálására. Ezután az ellenzék szónoka, Pecsics Dragutin tart több mint háromnegyedórás beszédet, amelyben alapos felkészültséggel, német, osztrák és egyéb törvények idézésével támasztotta alá az ellenzék vádindítványát és cáfolta Lukinics védekezését.

— A vádindítvány — mondja Pecsics — sokkal rövidebb, mint Lukinics nagyterjedelmű védekezése. Azonban, ha ezt a védekezést végigolvassuk és kissé jobban áttekintjük az anyagot, akkor nyomban felmerül az a kérdés, hogy mi az ördögbe kellett megbetegedni az igazságügyminiszternek, ha olyan jó erőben van, hogy ilyen nagyszabású írásművet meg tudott szerkeszteni. Ez a védekezés nem védekezés, hanem értelem nélkül összehordott tények zagyaléka, amelyek megerősítik azt a felfogást, hogy Lukinics büntetőjogilag felelős a szekvesztrum feloldásáért. Ha alaposan megvizsgáljuk az igazságügyminiszter intézkedésének motivumait, akkor el kell ismernünk mégis, hogy Lukinics beteg. Nagyon beteg. Egészséges ember ugyanis nem szolgáltatott volna adatot vádlói kezébe. Az igazságügyminiszter védekezését a szek-

vesztrum feloldásának indokaira alapítja. Három ilyen indokot hoz fel. Az első, hogy Thurn-Taxis herceg osztrák állampolgár. A második, hogy a birtok hitbizomány. A harmadik, egészen szokatlan, indok az, hogy Ausztriával konvenciót kötöttünk alattvalói birtokainak feloldásáról. Ezek az indokok, szerintem, egyáltalán nem jogosították fel Lukinicsot arra, hogy elődeinek álláspontjával szembehelyezkedve járjon el. A miniszter ur kissé könnyedén és elietve jutott hozzá ezekhez az indokokhoz. Így például Thurn-Taxis herceg osztrák állampolgárságának megállapítására elegendőnek tartotta, hogy a bécsi rendőrségtől jelentési kért, annak megállapítását viszont, hogy a herceg nem német állampolgár, rábízta a müncheni jugoszláv konzulátusra. Ezzel szemben bebizonyítható, hogy Thurn-Taxis herceg igenis német állampolgár. Az, hogy tagja volt az osztrák felsőháznak, nem bizonyítja ennek az ellenkezőjét, mert mint az osztrák felsőháznak statutumai bizonyítják, ennek az intézménynek nem osztrák alattvaló is tagja lehetett. Éppen így nem lehet elfogadni Lukinicsnak azt a védekezését, hogy a Thurn-Taxis-birtok hitbizomány és így nem helyezhető szekvesztrum alá. A hitbizomány intézményét az alkotmány eltörölte és semmit sem jelentő külföldi példák nem mentik a miniszter alkotmányellenes cselekedetét. A harmadik, ismétlem, egészen szokatlan indok nem is lehet tekintetbe, minthogy a herceg nem osztrák állampolgár, hanem német, már pedig Németországgal semmiféle konvenciónk sincsen. De súlyos szabálytalanságot követett el Lukinics igazságügyminiszter akkor is, amikor ezt a huszonöt milliós üzletet saját hatáskörében kötötte meg. A miniszternek nincs joga az állam nevében százezer dináron felül megállapodást kötni a minisztertanács hozzájárulása nélkül. Itt egy milliárdokra menő értékről volt szó

és súlyos károsodás érte az államot. Pecsics Dragutin beszéde végén felszólította a nemzetgyűlést, hogy adja ki az igazságügyminisztert a bíróságnak.

Feltűnő volt, hogy Pecsics beszéde alatt a radikális képviselők legnagyobb része távol tartotta magát az ülésről, bár csaknem valamennyien

a parlamentben tartózkodtak. Ezzel szemben az ellenzéki képviselők, pártkülönbség nélkül csaknem teljes számban, nagy figyelemmel hallgatták végig Pecsics beszédét.

Pecsics beszéde után az elnök az ülést berekesztette és a legközelebbi ülést szerda délutánra fél négyre hívta össze

Az ünnepnapok rendezését sürgeti a vajdasági jogászsövetség

Radics Lázár igazságügyi osztályfőnök nyilatkozata a noviszadi ankét eredményéről

Beogradból jelentik: A Novisadon vasárnap lefolyt igazságügyi ankét határozatairól az ankét összehívója dr. Rasicics Lázár, az igazságügyminisztérium BBB. osztályának főnöke nyilatkozott beogradi munkatársunk előtt:

— A noviszadi igazságügyi ankét — mondotta az osztályfőnök — megalakult a vajdasági jogászsövetség, amely magában foglalja a Vajdaság bíráit, közjegyzőit és ügyvédeit. A jogászsövetség célja elsősorban a bírák és ügyvédek önművelésének előmozdítása, jogi szaklap kiadása és szakkönyvek kiadásának támogatása. Az ankétan megalakult a vajdasági közjegyzők szervezete is, amelynek elnöke dr. Nikolics Bránko noviszadi közjegyző, al-elnöke pedig dr. Manojlović Vladimir szubotici közjegyző lett, akik mellé négytagú vezetőséget választottak. A közjegyzők az alakuló ülésen egyhangulag kimondták, hogy kérik fogják a közjegyzői kamara felállítását és ez ügyben már a legközelebbi lépéseket tesznek az illetékes hatóságoknál. A bírósági végrehajtók szintén megalakították ideiglenes szervezetüket és egyúttal elhatározták, hogy kidolgoznak egy egy-

séges végrehajtási díjszabást, hogy végre megszűnjenek az e téren mutatkozó anomáliák. Az ankétan végül elhatározták, hogy a kezelő személyzet részére Novisadon állandó tanfolyamokat nyitnak.

Radics Lázár osztályfőnök nyilatkozott arról is, hogy milyen reformokat kíván már a legközelebb életbeléptetni.

— A tervezett reformok között — mondotta az osztályfőnök — első helyen áll a bírói kar eddiginél nagyobb ellenőrzése. A jövőben minden törvényszék elnöke kimutatást lesz köteles betérjeszteni az igazságügyminisztériumhoz, hogy melyik bíró milyen munkát végzett el.

Az osztályfőnök végül elmondotta, hogy a vasárnapi noviszadi ankétan szóba került az ünnepnapok rendezésének kérdése is. Az ankét elhatározta, hogy a vallásügyi minisztériumtól kérni fogja, hogy az ünnepnapokat rendezze, még pedig akként, hogy minden felekezet főünnepét tartásuk csak meg. Az ünnepek rendezése főleg váltoóvatolások szempontjából fontos, amikor az ünnepnapok beosztásához sokszor nagy anyagi érdekek fűződnek.

Az igazságügyi ankétan résztvevő

a Vajdaság hét törvényszéki elnöke közül öt, még pedig: Pavlovics István szubotici, Masirević Pero szombori, Belajdzsics noviszadi, Gyorgyevics kikindai és Todorovics pancsevói törvényszéki elnökök. Az ankétan nem jelent meg Jovanovics Alekszandar becskeréki törvényszéki elnök, akit halaszthatatlan hivatali teendők akadályoztak és Ristic Velimir belackvai törvényszéki elnök, aki betegség miatt nem vehetett részt az ankétan.

Szuboticián lesz az ideai tanítókongresszus

Megkezdődtek az előkészületek

A jugoszláviai elemi iskolai tanítók ideai kongresszusukat augusztus hó 28., 29. és 30-ikán tartják meg Szuboticián. A kongresszus előkészítésére a szubotici tanítók körében bizottság alakult, amely már megkezdte működését és összeállította a kongresszus programját, amelyet jóváhagyás végett betérjesztettek a tanítók országos egyesületének központjához.

Kedden délelőtt a szubotici tanítók küldöttsége jelent meg Gyorgyevics Dragoszláv főispánnál, akit a kongresszust rendező bizottság elnökül kérték fel. A küldöttség ezután felkereste Rajcsics Sándor helyettes-polgármestert, valamint a tanács többi tagjait is, akiket felkért, hogy támogassák a rendező bizottság munkáját. A városi tanács a támogatást meg is ígerte. A kongresszus előkészítő bizottsága kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz, hogy a kongresszus költségeihez való hozzájárulás címén utaljon ki tizenkétezer dinárt és hogy Szubotica város a kongresszus résztvevőinek kétszáz terítékes bankettet adjon. A kérelemmel a tanács a legközelebb foglalkozik.

Győzelem

Irta: Tamás István

Mikor a széles, gazdag hallon átvezette a szolgál, szemrehányó, fájdalmas érzés lepte meg: ez mind az enyém lehetett volna, a miénk.

A nagy tükörben lopva megnézte magát. Ő, ez még mindig a régi, a szép, a kívánatos asszony. A kudarcok és az esztendő nincsenek az orrára írva. A fogadtatásra úgy gondolt, mint győzelmes bevonulásra és az idegei bágyadt hullámszerűen jöttek a képzeletben előlegezett csókoktól.

— Tessék, — hajolt meg előtte a szolgál és halkán becsukta a párnás ajtót.

Mosolyogva állt meg a küszöbön. Azt várta, hogy a férfi elébe szaladjon, vagy legalább szólja hozzá, de az meg sem mozdult, csak nézte őt furcsán, mereven, szinte bosszusan az írásztala mögül.

— Jónapot! — Kezeit csókolom — és lassan elébe sétált, kezét fogott és hűvel kínálta meg. Semmi meghiúsítás, meglepődés vagy öröm.

— Jancsi, — mondta kérően és sértődötten a nő. — Jánoska — és elcsuklott a hangja. Az elérékenyülés nem jól sikerült. A férfi előtt felvillant egy kép: Sybill, harmadik felvonás utolsó jelenet, csak hogy az őszintébb és igazabb pőz volt. Közömbös kérdéseket intézett hozzá.

— Hogy van Klári-asszony? A kedves férje?

A nő szemei kiváltak.

— Csufolódik, — mondta befele — féltékeny — és hirtelen megáradt önbizalommal odasimult a férfire. — Beteg vagyok Jancsi — nyafogta cicásan és elakartta kapni a férfi tekintetét — meg fogok halni, halod Jancsi?

De a férfi nem borult a lábához. János az írásztalánál ült és a nő nem tudta, hogy ez az asztal fődözké, deklung, amely megvédi gazdáját az elhamarkodott lépésektől. Nem történt semmi és János csodálkozott a saját nyugalmán. Ebben a pillanatban veszett el az asszony számára mindörökké.

A nő habozásnak hitte a férfi szótlanságát.

— Jancsi, én visszajöttem hozzád — és a kezét cirógatta. — Te mondtad: ha nagyon egvedül leszel otthon, gyere el hozzám. Tegnap este elolvastam újra a leveleidet. Tudod egész onnan, amikor még csak titokban találkoztunk és te kis rövid üzeneteket írkantottál: »várom magát délután a fasorban«. Aztán a nagy szép leveleidet. Én még soha ilyen leveleket nem kaptam. Az uram az mindig a legujabb vicceket írta meg, vagy hogy esett az eső és a kocsit elakadt a sárban. Bocsáss meg, hogy összehasonlításokat teszek, csak azért mondom, hogy megértsd, mért sírtam egész éjjel és egyáltalán mért vagyok most itt. Mond Jancsi: fogok én végre élni is? Vagy a te igéreteid már lejárt váltók? Felelj az istenért! Mért nézel rám ilyen rettenetes arccal?! Ő, nem kell! szánalomból nem kell semmi! Tudom: elárultalak, megcsufoltalak, rossz voltam és kicsinyes. Híttam is benned, nem is. Sokszor úgy éreztem: csak te adhatasz meg nekem mindent, amit egy férfi adhat és esküszöm, Jancsi, az életemre esküszöm: soha olyan tisztá örömeim nem voltak, mint amíg veled éltem. Te most azt gondolod: »visszahozott a palotám, a rangom, az erőm«. De nekem nem kell semmi tőled. Csak nézz rám szíven. Emlékszel, amikor egyszer elszöktünk ketten ki a szomszéd faluba? Ott messze lent, ahol senki sem ösmert bennünket, úgy jártunk karonfogva mint a nászutasok, mint két testvér és egy szőcske néni megszóllított bennünket: »nem tessene kiadó lakást keresni?« Emlékszel milyen mulatságos volt, a kicsi, nádfüdes ház, a fehérre meszelt szoba! Milven csöndesen tudtál te akkor mesélni! És ha hallgattál, a szemed beszélt tovább egész estig.

A férfi makacsul összeszorította a száját. Az újjal köröket irtak le a levegőben az idegességtől. Így védekeznek a mágusok is a rossz szellemek befolyása ellen. Nézte hosszan, szemrehányó és ellágyulás nélkül. Ezt a nőt ő csókolta valamikor és a nő neki fontosabb volt életnél, halálnál, karriernél, ezért a nő-

ért nem aludt sok rettentő éjszakán át. Milyen furcsa is ez az egész. Az ember elindul a fiatalág tarisznyáival a világn, hogy megkeresse a kék madarat. És amikor már megtalálja, már épen kinyújtja érte a kezét a vágyak felhőkarcolójának utolsó emeletén, hivatlanul mellé je áll egy nő, hogy segítsen és a drága madár elrepül örökre. És a nő mindig azután megy, akinek vállán a csudálatos madár dalol. A férfit pedig vagy eltemetik a légvárak romjai, vagy kímászik alóluk és könnyből, vereitékéből, sárból gyúr magának hajlékot, hogy meghuzhassa magát.

Méndezen pilanatok alatt vilámlott át a lelkén. Azután kihuzta kezét a nő kezéből és minden szenvedély nélkül, a régi melegséggel mondta:

— Jó így nézni magát Klára, jó visszaemlékezni arra, ami nagyon drága volt mindkettőnknek, jó, mert cseppet sem fájdalmas és nem támaszt fel bennem semmit a múltból. Kicsit elszomorít, de azért nem fakadok sirva. Azt se mondom: bár lenne minden a réziben. Mi ketten ma idegenek vagyunk, vagy legfeljebb: ösmerősök, akik ritka szép titkot tudnak egymásról. Az a tegnapi Klári meghalt, a fájdalmak elűttek és én nem szeretem exhumálni a halottalmat. Néha eszembe jutott és ekkor ugyanazt a meghiúsítást éreztem, mint amikor évek múltán a dajkával találkoztam, akitől az első meséket tanultam. Vagy amikor hosszú távollét után viszontlátam a falumat, ahol gyerekségem legszébb virágai nőttek. De ez nem szerelem, ez csak egy kellemes emlék, amelyet üres estein előszed az ember a lélek legfelső polcairól és kitérgeti maga elé, mint a zsugori a kincseit. Voltak magának már problémái? Válságai? forradalmi? Mindig megalkudott gyávan és ellenem tört akkor is, amikor szeretett. Most össze van törve, az ura ostoba, unalmas fráter, a házaselet örömeivel torkig van és mivel vak és elfogult, azt hiszi, hogy becsapták. Pedig magával a legbecsületesebb alkut kötötték a világon. Kapott kosztot és kvártélyt, pozíciót, jótársaságot, apró-cseprő gondokat és egy dolgos férjet, aki igyekszik

a kedvében járni. Milyen édeskevés az, amit maga ad cserébe! Azt hiszi joga van más emberek sorsát is utvesztőbe vinni? Most torkig van csömörrel és mivel én mégis csak jelentettem magának valakit és mivel hozzám állt legközelebb, előttem...

Az asszony felugrott, védekezőleg az arca elé tartotta a karait és sirva síkolkoltotta:

— Ne mondja ki!

De a férfi könyörtelenül fölvtatta:

... előttem szerelmemt zsarolni. Inkasszálni egy régi adósságot. Tudta, hogy végtelenül szerettem és önzésében azt hitte, hogy ez a szerelem örökké így bennem mint a bibliai örökmécses és ha magának ismét megjön rá az életvágy, ott folytatjuk, ahol elhagytuk.

Az asszony futva hátrált az ajtó felé. Innen kiabálta:

— Gyilkos! — és belerogvott a széles börtöfelé. Nagy, mélyről szökő sírás árasztotta el és a férfi, akinek lelkét elborította az asszonyi fájdalom, egy pillanatra azt érezte: oda kell menni és lecsókolni a könnyeit. De akkor hirtelen a levelepapírra tévedt a tekintete, a melyet az előbb kezdett meg és előtte állt egy másik kép, tiszta, szerelmes gyerekarca, dionyi barna szemekkel, amelyek őt nézték, mélyvéges csudálatlalt. Nagy erőthívó lélegzetet vett. Nem, most nem szabad gyöngének lenni. Elég volt a hazugságokból, neki hit kell, friss, fiatal, odaadó, amely öbönne épít és nem rajta keresztül. Vagy már elfelejtette volna a magánosság szörnyű kizsákmárát?

Az asszony felállt. Színpogva vált: jó szót, bocsánatot, vagy csak egy cirógató tekintetet. A csöndesség úgy feszült közöttük, mint egy elpattanó hur, véres, felajzott idegészál.

A férfi kitérgette maga elé a megkezdett levelepapírt, bemártotta a tollat és míg az asszony a sírás mély delliumában a kilincsre tette a kezét, nyugodt, dől betűvel így folytatta:

... már közel két hete, hogy előttem Tőled és olyan hosszú az az idő amit még ki kell bőtölni Erte...

Az ajtó csattanására fel sem nézett.

KISEBBSÉGI ÉLET

Az érettségi vizsgák egész Erdélyben megdöbbentően szomorú eredményre jutottak. Aradon száznegyvenen vizsgáztak: közülük csak huszonheten mentek át. A legújabb eredményt a Ghiu Berta-leánygimnázium növendékei érték el, hol is tizenhárom növendék közül hét szerepel a huszonhét között. A »Moise Nicora« állami gimnáziumban huszonhárom tanuló közül tizen nem buktak el, a lemaradtak tehát 56 százalékos arányban vannak többségben az intézetben. A katolikus gimnázium huszonhét növendéke közül hatan mentek át a vizsgán. A brádi gimnázium huszonhárom növendéke közül ketten tettek le az érettségit. Itt 89 százalék a bukás, míg a katolikusoknál 78 százalék arányban áll az elbukott növendékek száma. A leggyengébb eredmény az aradi állami reáliskolában mutatkozott, hol az érettségire jelentkezett növendékek kilencvenegy százaléka bukott el: huszonhárom közül kettő ment át. A lányok föltétlenül jobb eredményt mutatnak föl, mint a fiúk, de az államnyelv tudásában erős igényeket mutatnak. Marosvásárhelyen is igen sötét százalékarányt mutat az érettségire lemaradtak száma. A város két gimnáziumából összesen százhat növendék jelentkezett, akik közül mindössze huszonhatan kaptak meg bizonyítványukat. Nyolcvan tanuló, tehát a jelentkezők hetvennégy százaléka elbukott. Temesváron a szóbeli vizsgálatok kevésbé zord és lesújtó eredményekkel zárultak, mint az előbbi városokban. A Diakonovici-liceum növendékei huszonötön álltak érettségire és tizen buktak el; a piarista főgimnázium huszonegy tanulója közül tizenegyen mentek át. A német-magyar állami liceumban tizenöt tanuló jelentkezett vizsgára és kilencen buktak el, míg Notre-Dame-leányliceum négy növendéke közül is csak kettő ment át sikeresen a vizsgán. A legjobb eredményt a Carmen Sylva-leányliceum román anyanyelvű növendékei érték el, amennyiben tizenötön álltak szóbelire és csak egyetlenegy növendék bukott meg.

Érdekes sajtópör folyt le a napokban a kolozsvári tábla előtt. Avra Delfinescu román újságíró, a Patria című lap munkatársa, néhány hónappal ezelőtt cikket írt, melyben megtámadta Petrescu Györgyöt, a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatóját, azt állítván róla, hogy iskolai előképzettség nélkül került az akadémia igazgatói székbe, csupán azért, mert közeli rokona Constantinescu miniszternek. A törvényszék pár hónappal ezelőtt az újságíró, miután nem jelent meg a tárgyaláson, elmarasztalta és négy havi fogságra ítélte. A tábla most meghallgatván Avram védőjét, elrendelte annak a bizonyítását, hogy valóban az akadémia igazgatójának van-e iskolai képzettsége.

A pozsonyi tábla érdekes pörben hozott ítéletet. Berceller Jenő ipolysági bérlő kocsisa: Simkó Mihály három évvel ezelőtt gazdája utasítására kocsin áthajtott a csehszlovák-magyar határon a magyar területen levő Vámosmikolára, ahol Berceller apósa lakik. A kocsinak a kis határforgalomban érvényes határ-átlépési igazolványa volt, amellyel minden baj nélkül átjutott kicsival együtt a magyar oldalra. Történt azonban, hogy magyar területen eltört a kocsi kereke. A kocsis Berceller apósától egy másik kocsi kapott cserébe azzal, hogy majd alkalomadtán, ha az eltört kocsi kijavítják, visszacsereéli. Hazatérve a kocsis egy szót sem szólt gazdájának a magyarországi balesetről: gondolta, nem is olyan fontos ügy az, hogy gazdáját ilyen csekélységgel molesztálja. De nem azért vannak jószámatu finánci a csehszlovák republikának, hogy az ilyen kicsiségeket is ki ne szaglásszák. Feljelentették tehát Berceller Jenő bérlőt jövedéki kihágás miatt, mert a kincstárt 4182 koronával megkárosította. A komáromi törvényszéken megtartott tárgya-

lason Berceller tanukkal igazolta, hogy a kocscseréről mit sem tudott és különben is apósa kocsijáról van szó, tehát ő nem vásárolt senkitől új kocsi, amely adó alá esne. A törvényszék, felmentette a vád alól, de miután a kincstár jogi képviselője felebbezett, az ügy a pozsonyi tábla elé került. A tárgyaláson Berceller jogi képviselője: Jankovits

Marcell dr. kifejtette, hogy a pénzügyi hatóság eljárása abszurdum: védelem nem csinált a kocscserével üzletet, mert hisz az rokonságból való kocsi és tisztára a véletlen műve, hogy Csehszlovákiába került — vámentesen. A tábla elutasította felebbezést és felmentette Bercellert a jövedéki kihágás vádjáról.

A Népszövetség megállapította a kisebbségi panaszok elbírálásának ügyrendjét

Érdekelte állam képviselője nem vehet részt a határozathozatalban

Most került csak egész terjedelmében nyilvánosságra az a határozat, amelyet a Nemzetek Szövetségének Tanácsa még június 10-én hozott a kisebbségi jogok védelme tárgyában. A határozat a következő két pontból áll:

1. Ha a Tanács működő elnöke képviselője annak az államnak, amelynek a szóbanforgó kisebbséghez tartozó egyének állampolgárai, vagy ha a szóbanforgó kisebbséghez tartozó egyének államával szomszédos állam képviselője, vagy olyan államnak képviselője, amely állam lakosságának többsége ethnikai szempontból a kérdéses kisebbséghez tartozó egyénekkel azonos néphez tartozik, a tanács elnökének teendőit, az 1920. október 25-i határozat értelmében az a tanács tag fogja teljesíteni, amelyik a tanácselnöki tisztséget közvetlenül a jelenleg működő elnök előtt viselte, ha nincs ugyanabban a helyzetben.

2. A Tanács elnöke, amikor az 1920 október 25-iki határozat értelmében két kartársát kijelöli,

nem választhatja sem annak az államnak képviselőjét, amelynek a kérdéses kisebbséghez tartozó egyének állampolgárai, sem annak az államnak képviselőjét, amely állam szomszédos a szóbanforgó kisebbséghez tartozó egyének államával, sem annak az államnak képviselőjét, amely állam lakosságának többsége ethnikai szempontból a kérdéses kisebbséghez tartozó egyénekkel azonos néphez tartozik.

A Nemzetek Szövetségéhez közelálló körök véleménye szerint a határozat éle tisztán Németország ellen irányul; számolván azzal, hogy Németország előbb-utóbb a tanács állandó tagja lesz, a jelenlegi tanács bizonyára azoknak az államoknak a kívánságára, amelyeknek jelentékeny kisebbségeik vannak — kizárta egy szerszemenként Németországot a kisebbségi bizottságban való részvételtől s ezáltal attól, hogy Németország a szomszédos vagy más országokban levő német kisebbségek érdekében a kisebbségi hármashozottásban szót emelhesse.

A francia munkásszervezetek általános sztrájkjal tiltakoznak a marokkói háború folytatása ellen

Abd el Krimhez több marokkói törzs csatlakozott

Párisból jelentik: A lapok jelentése szerint a francia csapatok helyzete válságosra fordult Marokkóban. Abd el Krim csapatai az utóbbi napokban három helyen előretörték és elfoglalták a francia őrállomásokat, amelyeket nagyobb számú csapatok tartottak megszállva. A hivatalos jelentés a vereséget igyekszik szépíteni és azt hozza fel okul, hogy eddig francia részen harcoló bennszülött törzsek átpártoltak Abd el Krimhez. A hű törzseknek elpártolásáról érkezett hírek konsternációt keltettek Párisban, ahol biztosra veszik, hogy hamarosan egész Marokkó lángbaborul. A Petit Journal úgy értesült, hogy a helyzet főleg Fez környékén veszélyes, miután az ott harcoló törzsek legnagyobb része értesítette a francia tábornokokat, hogy nem hajlandók Abd el Krim ellen tovább harcolni. Az elégedetlen törzsek közt van a Barme törzs is, amelynek lakóhelyét a felkelők már hetekkel ezelőtt megszállták. A bennszülöttek vezetői kijelentették, hogy ha gyors offenzívával fel nem szabadítják az elvesztett területeket, nem vállalnak felelősséget a még hű maradt törzsekért sem. Az offenzíva azonban igen nehéznek látszik, mert az iniciatíva ezidő szerint Abd el Krim kezében van, aki naponként támad.

Az a csekély haderő, amivel a franciák rendelkeznek, mintegy hetvenezer emberrel védik a háromszázötven kilométer hosszú frontot, csupán védelmi intézkedéseket tesz lehetővé, annál inkább, mert már a bennszülöttekre sem számíthatnak.

A minisztertanács úgy határozott, hogy Noulent tábornokra bizzák a marokkói csapatok főparancsnokságát. Noulent most a 31-ik hadtest parancsnoka, amely része a rajnai hadseregnek. Mint kapitány Marokkóban szolgált, a háború alatt visszajött Európába, majd a háború befejezése után Algirban szolgált. Painlevé miniszterelnök újságírók előtt kijelentette, hogy Noulent kinevezése Liautey tábornaggal való meg egyezés alapján történt. Liautey Marokkóban marad, mint főparancsnok és Noulent tábornok tőle fogja kapni utasításait. Az új főparancsnok azonnal elutazik a hadiszíntérre.

Hivatalosan jelentik, hogy a kabilok Taza ellen intézett támadása véresen összeomlott. Kifantól északkeletre is megsemmisítettek a franciák egy ellenséges különítményt. A hivatalos jelentés szerint ez a két siker máris éreztette hatását azokra a törzsekre, amelyek az utóbbi idők kudarcai miatt el akartak pártolni és rész-

ben már el is pártoltak a franciáktól. — Ezekkel a sikerekkel szemben a kabilok a francia front keleti részén előnyomulnak. A főparancsnokság rendeletére Tazából eltávolították az asszonyokat és a gyermekeket.

A sorozatos francia vereségről érkező hírek nagyon nyugtalanítják Franciaországot. Párisban vasárnap közös kongresszust tartottak a frontarcosok szövetsége és különböző szakszervezetek, amelyek elhatározták, hogy általános sztrájkot rendeznek a háború ellen és egy százötven tagú végrehajtó bizottságot küldtek ki ennek megszervezésére.

Cáfolják

a jugoszláv-bolgár szövetség híreit

Kormányváltás készül Bulgáriában

Beogradból jelentik: Az utóbbi időben diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy Bulgáriában nagy változások készülnek politikai téren. A hírek szerint olyan kormányzat venné át az ügyeket, amely iránt a szövetséges hatalmak és a szomszédállamok is több bizalommal viseltetnek. Így Cankov és a katonai miniszterek kilépnének a kabinetből és parlamenti gyakorlatilag bíró személyek kerülnének kormányra Lopcevo miniszterelnöksége mellett, aki ellen a kulisszák mögött erős intrikák folynak.

Bécsi lapok arról is írják, hogy a SHS királyság és Bulgária közt szövetséget készítenek elő. Ezzel hozzák összefüggésbe Beogradba való megérkezését is. A szövetség híreit azonban illetékes helyen határozottan megcáfolják és kijelentik, hogy Rakics követ magánügyben érkezett Beogradba.

Anglia és a szovjet között megszakad a diplomáciai érintkezés

Az angol kormány tárgyalásokat kezdett Olaszországgal, Franciaországgal és Csehszlovákiával

Londonból jelentik: Politikai körökben nagy meglepetést keltett a Manchester Guardian-nak az a hivatalos felhatalmazással megjelent közlése, hogy Anglia érintkezésbe lépett Franciaországgal, Olaszországgal és Csehszlovákiával abból a célból, hogy a négy állam szakítsa meg a diplomáciai érintkezést Szovjet-országgal.

Az angol kormányt, mint a Manchester Guardian írja, erre a lépésre az a körülmény készítette, hogy Oroszország a szerződés ellenére sem hagyja abba a bolsevista propagandát. Általában az a vélemény, hogy Anglia, amely nagyon jól tudja, hogy Olaszországot és Franciaországot nehéz lesz rábírnai a viszony megszakítására, csak azt akarja ezzel az akcióval elérni, hogy a szovjetkormányt figyelmeztesse arra a veszedelemre, amely eléri, ha az ázsiai angol domíniumokon, főleg azonban Kínában, nem hagyja abba a propagandát. A Daily Herald a hírrel kapcsolatban megjegyzi, hogy Szovjetország valószínűleg nem fog megijedni a fenyegetéstől, miután az angol diplomáciai viszony számára nem sok előnyt jelent és nem változtat ázsiai politikáján, a mellyel igen jelentős sikereket aratott az utóbbi hónapokban.

A Somogyi-gyilkosság tettei

Magyarországon tartózkodnak

Györki Imre képviselő leleplezése
Mind a három gyanúsított katonai szolgálattól teljesít

Budapestről jelentik: A Somogyi-Bacsó-gyilkosságról folytatott hosszú parlamenti vitában több ízben felmerült az a momentum, hogy a gyilkosság két főtettese, Kovarc Emil főhadnagy és Megay László hadnagy Délamerikába szökött és Magyarországon csak harmadik társuk, Soltész István főhadnagy tartózkodik, aki a honvédelmi minisztériumban teljesít szolgálattól. Kovarc és Megay szökésének a hírét gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter egyszer sem cáfolta meg s így egészen meglepetésszerűen hangzik Györki Imre dr. nemzetgyűlési képviselőnek a gyilkosok tartózkodási helyére vonatkozó bejelentése:

— A szociáldemokrata-párt tudomása szerint Kovarc Emil főhadnagy jelenleg Sásdon, Baranyamegyében tartózkodik, mint csendőrtiszt, Megay László hadnagy pedig Szegeden, a vámkerületi parancsnokságnál teljesít szolgálattól, tehát mind a ketten Magyarországon tartózkodnak és így rendelkezésre állhatnak a katonai ügyészségnek, a most folyó nyomozás során. A szociáldemokrata-párt egyelőre többet nem óhajt mondani.

A Somogyi-gyilkosság harmadik tettese, Soltész István főhadnagy egy hétfői lap tudósítója előtt tett nyilatkozatában megfenyegette Fényes László volt országgyűlési képviselőt, — aki az ő szerepét leleplezte — hogy hulla lesz belőle. Fényes a fenyegetésre a Népszavában azzal válaszolt, hogy esetleges támadások ellen minden eszközzel válaszolni fog, bár a belügyminiszter éppen most vonta meg fegyverviselési engedélyét.

Husz évre ítélték Hladis-Dobernikot

Csehszlovákia kicseréli az elítélt kémet

Budapestről jelentik: A katonai törvényszék négy napig tárgyalta Hladis-Dobernik József csehszlovák főhadnagynak és magyar társainak, Belényesi János főhadnagynak és özvegy Demeter Jánosnénak kémkedési bünpörét. A nyilvános tárgyaláson ismertették vádiratban a katonai ügyészség Hladis-Dobernik Józsefet, aki nemrégiben nagy merészséggel keresztülvitt szökésével tette ismertté nevét, azzal vádoolta, hogy mint hivatalos kém, a cseh kémiroda szolgálatába állott és Magyarország katonai és politikai titkait szállította a cseheknek. Hladis-Dobernik József rendkívül ügyességgel fértközött Belényesi János főhadnagy bizalmába és sikerült is a főhadnagytól számos katonai titkot tartalmazó bizalmas rendeletet és iratot kapnia. Kémkedéseiben Demeter János hadapródormester, aki időközben a Margit-kőruti fogházban meghalt és felesége, Demeter Jánosné segédkeztek cseh pénzért. Hladis-Dobernikot a katonai ügyészség kémkedés büntetvével, Belényesit és Demeter Jánosné pedig bünpártolással és kémkedésre való felbujtással vádoolta.

A vádirat felolvasása után katonai és politikai érdekekre való hivatkozással az ügyész indítványára zárt tárgyalást rendelt el a haditörvényszék. A napokig tartó zárt tárgyaláson kihallgatták a vádlottakat, tanukat és ugyancsak zárt tárgyaláson hangzottak el a perbeszéd-ek is. Hladis-Dobernik Józsefet kémkedés büntette címén husz évi súlyos fegyházra ítélte a katonai törvényszék. Belényesi János főhadnagytól ellenben felmentette a vád alól. Özvegy Demeter

Jánosné bünpártolás címén egyévi fegyházra ítélte, büntetését azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette a bíróság. Az ügyész az ítélet súlyosbítását végezté, a védő pedig Hladis-Dobernik

nevében az ítélet enyhítése céljából fellépett. Az elítélt Hladis-Dobernikot egyébként legközelebb kicserélik egy Csehszlovákiában elítélt magyar állampolgárrá.

Rohamosan esik a buza ára

A nagy kínálattal szemben nincs vásárló — Az egész Vajdaságban jó közepes a termés

Egy hét óta az egész országban megkezdődött az aratás és sok helyütt már próbacsépléseket is végeztek, amelyek alapján már nagyrészt áttekintést lehet nyerni az idei terméseredményről.

Az eddigi jelentések szerint mindennél — de különösen a Vajdaságban — teljesen kielégítő az eredmény és általábanosságban a termés jó közepesnek mondható. Átlagban az ez évi termést katasztrális holdként tíz-tizenegy métermázsára becsülik, minőségileg pedig — a múlt évi silány kvalitással szemben — ismét 79—80 kg-os a bácskai és bánsági buza.

Tekintettel arra, hogy egész Európában jó a termés, a buza ára az utóbbi hetekben ismét lényegesen esett egy világpiacra, mint a jugoszláviai tőzsdéken. A belföldi piacon egyébként az áresést a dinár 9 centimes körül történt stabilizálása is nagymértékben sietteté.

Az áresés elsősorban az obuzában lényeges, amennyiben már 400 dinárért kínálnak obuzát. Ez egyébként már inkább csak névleges ár, mert vétel alig történik. Kizárólag csak egy-két kisebb malom vásárol obuzát, a napi őrlési szükséglet fedezésére.

Erősen ellanyhult az új buza, amelynek az ára most 300 dinár körül áll. Ez ár mellett tekintélyes a kínálat, de vevő nincs, mert a világpiaci árak sokkal alacsonyabbak és így sem az exportőrök, sem a malmok — amelyek további áresésre számítanak — nem vásárolnak. Budapestben 395.000 magyar

korona a buza, Pozsonyban pedig 185 cseh korona, ami 310—315 dináros árnak felel meg, az 55 dinár kiviteli- és szállítási költség belekalkulálása nélkül. A most stagnáló buzaüzlet csak akkor élénkülhet meg, ha a termelők a világparitásnak megfelelően csökkentik árigényüket.

A naponta megismétlődő esőzés az aratásban némi zavarokat idézett elő, de sem a még lábóálló, sem pedig a levágott buzában lényegesebb kárt nem okozott, mert az eső utáni erős nap-sütés megszáritotta a szemeket.

Petzy-Popovics Emil dr., a kiváló gazdasági szakértő információi szerint a Vajdaságban az őszi buza minőségileg jó, helyenként nagyon jó. Ami a termés mennyiségét jelenti, átlagban közepes várható. A zab nagyon szépen fejlődött. Az összes kalászon azonban üszökkór jelentkezik, amely azonban nagyobb kárt nem tett. Sok helyen erősen lépett fel a rozsdakór és ilyen helyeken nagy kárt okozott.

Subotica—Zsednik vidékéről új buza-betegséget jelentettek, amelynek oka és hatása még nincs megállapítva. A betegség abban nyilvánul meg, hogy a kalász megsárgult, kevés magot hozott, míg a szára még mindig zöld. Az új betegséggel megtámadott buzából mintát küldtek be a beogradi növénytanintézetnek, hogy a fellépett új betegséget megállapítsa.

Mindenféle takarmánynövényből általában jó termés várható.

A limburgi tömeggyilkos gyárigazgató cinikus vallomása

„A hideg tüzhelyről jutott eszembe, hogy éjjel három nőt agyonütöttem“

Az anyósát azért ölte meg, mert rosszul főzött

Nyolc embert tett el láb alól és azután felgyújtotta villáját

Berlinből jelentik: A limburgi esküdt-bíróság most kezdte meg Angerstein Frigyes gyárigazgató nyolcszoros gyilkossági ügyének tárgyalását. Angerstein kihallgatása folyamán a következőképpen mondta el a gyilkosságok történetét:

— Szombatról vasárnapra virradó éjszaka a feleségem, akinek igen súlyos szívbaja volt, többször elájult, szívgöröcskét kapott és hányni kezdett. Én a szekrényhez mentem, hogy tiszta párnahuzatot adjak neki. A szekrényben levelet találtam, amelyben feleségem bejelenti nekem öngyilkossági szándékát. A levél nagyon felizgatott, mert a feleségem egyszer már öngyilkos akart lenni és csak az utolsó pillanatban állt el szándékától. Már előzőleg is izgatott állapotban voltam, mert anyósom azt beszélte, hogy feleségemnek egyik fivérére vérhajos és hogy ez a betegség nagyon könnyen átterjedhet az egész családra. Ezekhez az izgalomhoz járult az is, hogy súlyosan tüdőbajos vagyok és aznapon különösen rosszul éreztem magamat. Elhatároztam, hogy feleségemmel együtt meghalok. Amikor láttam, hogy feleségem milyen rosszul van, a szomszéd szobába mentem és onnan revolvert hoztam magammal. Visszamentem a szobába, ahol a feleségem előzően elájult, de amíg én visszaértem, már magához tért és látta kezemben a revolvert. Én erre ismét visszamentem a másik szobába, ott megpillantottam a vadászkest, amellyel újból a feleségemhez

mentem, aki ekkor is erősen reám nézett. Szó nélkül beledőltem a kést. Vért láttam, sok vért, nem tudom, hogy ezután mi történt. Ezután ismét a szomszéd szobába mentem, ahol az irodám volt. Két revolver volt itt, öngyilkosságot akartam elkövetni, de mindkét revolver csütörtököt mondott.

Az elnök: A házkutatásnál csak egy revolvert találtak és az sem volt megtöltve.

Angerstein: Lementem a pincébe, hogy ott keressék valami fegyvert, amivel véget vehetek életemnek. Találtam egy baltát, ezzel a kezemet akartam levágni, de abban a pillanatban hallottam az anyósom kiáltozását. Ez még jobban felizgatott. Fölmentem és agyonütöttem az anyósomat.

Az elnök: Miért izgult föl annyira, amikor az anyósa kiáltozását hallotta?

A vádlott: Utáltam az anyósomat, nagyon haragudtam rá, mert rosszul hánt a feleségemmel, mindig csak gerslit és rizslevest adott a feleségemnek, a leves pedig sokszor kozmás volt, úgy, hogy a feleségem gyakran semmit sem evett. Semmi nagyobb dolog nem volt, csak olyan apróságok, amik rettenetesen felizgattak.

Az elnök ezután megemlíti, hogy Angerstein egyszer az anyósát kozmás leves miatt megkorbácsolta.

Angerstein: Stoll Mila cselédleány az anyósom meggyilkolása után hirtelen előttem termett. Valószínű, hogy meghallotta az öregasszony segélykiáltását.

Amikor láttam, hogy a leány melletttem van, nagy izgalom vett rajtam erőt, felémertem a baltát és a menekülni igyekvő leány után rohantam. Az éléskamra ajtajánál megfogtam, ráütöttem a baltával a fejére, úgy, hogy elesett. Ezután a konyhába mentem és lemostam a véres baltát. Előzőleg azonban a hálószobában még néhányat ütöttem az anyósom, majd a feleségem holttestére. A feleségem holttestére azért ütöttem, mert hirtelenül kinyílt az ablak és ez azt a benyomást keltette bennem, mintha feleségem felébredt volna. A balta lemosása után kimerülve elaludtam és csak reggel ébredtem fel. Bementem az irodába és utasításokat adtam. Közben beírt Keinz nevű kertészem, aki mindig nálunk kapott reggelit. Ekkor már nem is gondoltam az éjszaka eseményeire, mindent elfelejtettem, csak amikor a konyhába mentem, láttam, hogy nincs tűz a tüzhelyen. Ekkor jutott eszembe, hogy hiszen én három nőt agyonütöttem. Ekkor beírt az irodába Dithardt nevű alkalmazottam. Amikor a kertész holttestét meglátta, menekülni akart. Az uriszobába rohant, ahol utolértem és őt is agyonütöttem. Ugyanez lett a sorsa Kiel nevű inasomnak is.

Az elnök: Minden gyilkosság után megmosta a baltát?

A vádlott: Nem, csak minden szériés után.

Az elnök kérdésére elmondia, hogy három szériest különböztet meg, az első a három nő, a második a három alkalmazott, a harmadik pedig Ella nevű sógornőjének és Darr nevű könyvelőnek a meggyilkolása.

Az elnök: Hogyan jött Ella sógornője a házba?

A vádlott: Kirándulás után tért haza, felment a lépcsőn a hálószobába. Utközben a kamrában meglátta a leány holttestét. Én nekimentem és őt is agyonütöttem. Ella holttestét később letakarítottam, a többi holttestre rá tudtam nézni, de ennek a tizenhat éves leánynak a holttestét nem tudtam látni. Sógornőm meggyilkolása után újból megtisztítottam a baltát, majd az irodában intéztem el üzleti telefonbeszélgetéseket, ezután a kertész lakásához mentem és ott becsöngettem. A kertész lakásáról hazatérve a lépcsőn talákoztam Darr nevű könyvelőmmel. Azt kellett hinnem, hogy Darr látta a holttesteket. Agyonütöttem tehát őt is. Ő volt az utolsó... Ezután megsebesítettem magam, hogy rablótámadás látszatát keltsem és felgyújtottam a villát.

A tanúk

Ezután azoknak a tanúknak a kihallgatására került sor, akik látták Angerstein sebesülten kirohanni a házból a vasuti töltés felé és akik először bementek az égő villába.

Runke Róza munkásnő elmondja, hogy az egyik villa irányából segélykiáltásokat hallott és látta, hogy egy férfi rohan feléje a vasuti töltésen, ahol a férfi összeesett. A melle vérzett és elhaló hangon mondta: *Jaj a feleségem!* Csakhamar mások is jöttek és megérkezett Müller igazgató is. Pár percre rá látták, hogy Angerstein villája ég. Amikor bementek a házba, irtózáttal látták, hogy minden szobában egy halott fekszik. Angerstein teljes beszámítható ember benomását keltette, sebesülése ellenére is.

A többi tanu is hasonlóképpen vall. A sebesült Angerstein legalább huszszor mondta:

— *Mentsék meg a feleségem!* Angerstein, miközben bekötötték, azt mondta, hogy rablók támadták meg a házat.

A támadók nagyon sokan, tizenöt-nél többen voltak. Müller igazgató vallomásában elmondja, hogy hogyan találták meg a holttesteket az égő házban. Először az üzlet-helyiségbe mentek, ahol nem voltak holttestek. Ezután Angerstein magánirodájába és lakásába siettek, ahol mindegyik szobában egy-egy holttest feküdt. Angerstein Müller lakására vitték, akkor hallotta rablóságát. Ezt a tanu mindjárt gyanusnak találta, mert azon a környéken soha sem voltak rablók, különösen pedig hihetetlen volt olyan nagy

rablóbanda garázdálkodása, amelyről Angerstein beszélt.

A tanúk kihallgatása alatt a vádlott teljesen apatikusa ül a helyén és egyszer sem él a kérdéses jogával. Csak amikor Loeb vasuti kalauz elmondja, hogy ő nyújtotta Angersteinnek az első segélyt és ő kötötte be a sebeket, a vádlott keserűen jegyzi meg:

— *Kár volt!*

Fuchs lakatos előadja, hogy amikor oltani akartak, nem találtak vizet, mert a vízvezeték el volt rontva. Egyik meggyilkolt zsebéből kilógott az órája, amin ő csodálkozott, mert Angerstein azt

mondta, hogy rablók fosztották ki a villáját.

Geist Gusztáv munkás, a meggyilkolt kertész fivére elmondja, hogy amikor belépett a házba, éppen az egyik halottat hozták be a másik szobában egy férfi holttestet talált, amely arccal a föld felé feküdt. Először azt hitte, hogy az egyik rabló holtteste, csak amikor lámpát hoztak, kétségbeesetten látta, hogy a fivére halott. Azonnal Müller villájába rohant Angersteinhez, hogy megkérdezze, mi történt, ez azonban becsukott szemmel feküdt és nem válaszolt.

Az ügyész halálbüntetést kér Ledererné fejére

Felbujtással vádolja a gyilkos csendőrfőhadnagy feleségét. A védő rosszul lett a tárgyaláson — Szerdára halasztották a védőbeszédet

Budapestről jelentik: A Lederer Gusztávné ellen folyó bünpör keddi tárgyalásán a perbeszédre került a sor.

Féltizkor nyitja meg a tárgyalást Denk tanácselnök és felszólítja a vád képviselőjét, hogy terjessze elő védőbeszédét.

Makay ügyészségi alelnök feláll és mély csendben kezdi meg a védőbeszédet.

— Általános tapasztalat. — mondja az ügyész — hogy az idők folyamán a bűnügyek iránt csökken az érdeklődés. Ebben a bűnügyben azonban a társadalmi érdeklődés, a sajtó érdeklődése még akkor sem csillapodott le, amikor a gyilkosság egyik tettesét, Lederer Gusztáv főhadnagyot, a katonai törvényszék jogerősen kötél általi halálra ítélte. S hogy nem csökkent az érdeklődés ebben a bűnügyben, az természetes. Egy csendőrfőhadnagy gyilkolta meg vendégét, aki éjjeli szállást keresett nála, ezért, hogy pénzéhez jusson, asszonyával együtt, aki őt erre a gyilkosságra felbujtotta és aztán — asszonyával együtt — a középkorra emlékeztető sőt brutálitással, darabokra vagdalták üldozatukat.

— Most itt ül Lederer Gusztávné, akiknek bűnéről mindent elmondottak már. Várja ítéletét. Mielőtt azonban az ítélet kimondása sorra kerülne, fel kell vonulnunk a bűn fejlődését, hogy egy gyöngye nő lélek hogyan válik züllött előélet után kaszírnból felbujtóvá. Lederer Gusztávné igyekszik hazudozásával ködöt borítani a Tölggyfa-uccai éjszakára, Lederer Gusztáv vallomása azonban rávilágít feleségének hazudozásaira. Lederer Gusztávné harminckét esztendőjében csak a bűnnek van története.

A három főszereplő

Ennek az ügynek három főszereplője van, Lederer Gusztáv, Lederer Gusztávné és néhai Kodelka Ferenc. Lederer Gusztávné bölcsője Rotterdamban ringott. Törvénytelen gyermeke egy munkásnak. Szegénységben él, mint a többi hasonló gyerek. Tizenöt éves korától kezdve két éven át önmaga keresi a kenyerét. Otthagytja a szülői házat, cseléd lesz, kaszírno, kifutónó, majd újra kaszírno. Ezek a foglalkozások lehetnek tisztességesek, de aki ilyen foglalkozást úz tiz esztendőn keresztül és helyét folyton változtatja, az nem lehet tisztességes, az kalandornó. Ledererné férjével együttélt házassága előtt. 1918-ban ment férjhez Lederer Gusztávhoz, ezután együtt laktak, ha volt lakásuk és különlaktak, ha nem volt lakásuk és bár teljesen vagyontalan volt, mégis folyton nagyozott. Folyton örökségről beszélt, báró Stein Mancinak a ezvi magát. Megtévészi a hitelezőket mesékkel és adósságot adósságra halmoz. Ötven millióért vétet magának hálószobát, ugyanakkor nem biztos, hogy az ebédet másnap meg tudja-e fizetni.

— Az ügynek másik szereplője Lederer Gusztáv, aki a háború előtt egyszerű bankhivatalnok volt, azután katona lett. Az ellenőrzés kilengéseiben résztvett. Akarat nélküli ember, minden

tekintetben feleségének a bábja, aki őt kénye-kedve szerint ráncigálja.

— A harmadik szereplője ennek az ügynek Kodelka Ferenc, a meggazdagodott kispolgár. Hogy a katonai husszállítást megkaphassa, megismerkedik Ledererrel. Hogy mennyire mentek, hogy házasságiörös volt-e, hogy Kodelka jó viszonyban volt-e az asszonnyal, ezt nem tudom. Kodelka korlátolt ember volt, hiszékeny, talán túl naiv. Jellemző erre, hogy Ledererék egyszer már megkísérelték a megölését és ő mégis elment oda másodszor is. Ledererék sápot akartak huzni Kodelkával való barátságukból. Kodelkával együtt jártak kávéházba, vendéglőbe, mulattak és Kodelka fizetett.

— Állítom azonban, hogy Kodelka részéről sem volt őnzetlen a barátság, de az asszony még Kodelka vonzalmát is ki akarta használni. Idekapcsolódott be az a mese, amelynek kitermelője Lederer Gusztávné volt: a dollármese. Hogy ezt a mesét Ledererné találta ki, arra is vannak bizonyítékok. Lederer Gusztáv csak azért bűnös ezekben a dolgokban, mert jelen volt, amikor a mese részleteit Ledererné Kodelkának elmondotta és nem cáfolta meg feleségét. Azzal azután, hogy Ledererék költöztek a 70 millióból, kimerítették a csalás büntetének tényálladékát és ezért kérem, hogy csalás büntetésében bűnösnek mondja ki őket a bíróság.

— De ez csak előzménye volt a véres éjszakának. Az volt a céljuk, hogy Kodelkát meggyilkolják. Meg kellett ölni Kodelkát a pénzért, mert be kellett volna vallani a hamisságot, vagy visszadni a pénzt, amelynek pedig egy részét már elköltötték.

A véres éjszaka

— Ledererné megkapta a pénzt, másnapra hívta Kodelkát a villavásárláshoz, majd Kodelkát szállásra marasztalta azzal, hogy majd korán reggel kimennek a villavásárláshoz. Ezen az éjszakán ölte meg Lederer Gusztáv Kodelkát a fejébe irányított lövéssel. A gyilkosság után kivitték a holttestet az éléskamrába és ott feldarabolták. Lederer Gusztávné segített a felkoncolásban, ezt bizonyítja a tegnapi véres bűnjelek közt kiterített véres női hálóing. Feljeltették a holttestről a bőrt és így akarták a vízbe dobni, nehogy felismerjék az emberi testrészeket, ha a víz kiveti azokat.

— Ebben a tevékenységben része volt az asszonynak, épügy, mint a hullarészek eltüntetésében is. Ezek szerint tehát előre megfontolt szándékkal ölte meg Lederer Gusztáv Kodelka Ferencet és felesége bűnségű bünrészes. Ezt Lederer Gusztáv be is vallotta a honvédtörvényszéken. A tett irányítója, kezdeményezője és állandó adminisztrátora Lederer Gusztávné volt. Bizonyíték erre a rendőrségen tett töredelmes vallomása.

— Lederernét tizenhatszszor hallgatták ki ebben az ügyben. Tizenhatsz vallomást tett és mind a tizenhatsz valómás más.

— Lederer Gusztáv szintén beismerő

vallomást tett és vallomásainak későbbi változtatása épügy fedi Lederer Gusztávné vallomásainak változtatását, mint ahogy beismerő vallomása fedi felesége beismerő vallomását.

»Ne végy el szép asszonyt feleségül!«

Lederer Gusztáv ezt a tanácsot adta egyik jóbarátjának Csepelen:

— Barátom, ne végy el szépasszonyt feleségül és ne légy az asszonyba soha szerelmes.

A léleknek ez az önkéntelen kitörése magyarázza a felbujtást, az asszony lelki bestialitását. Ez a legfőbb bizonyítékom arra, hogy Lederer Gusztávot a felesége felbujtotta a bűncselekmény elkövetésére.

De vannak más bizonyítékaim is. Kodelka Ferencet a gyilkosság előtt tíz nappal is meg akarták ölni. Lederer elbeszélte, hogy egy alkalommal Kodelkát a felesége ópiummal, morfiummal, vagy kloroformmal elaltatta. Ledererné örvendő újságot ekkor a férjének, hogy Kodelka örökre elaludt. Eredj, — mondotta neki — vágd fel az ereit, hogy a vére kicsurogjon, hogy ne legyen sok bajunk vele, ha feldaraboljuk. Ekkor Lederer felvágta Kodelka ütőereit. Kodelka azonban megrázkódott a cselekménytől, bekötötték a vérző csuklót. Amikor Kodelka felébredt, ezt mondták neki:

— Nagyon rosszul voltál, vizet hoztunk neked, a poharat kiütötted a kezéből, a pohár eltört és átvágta a csuklódát. A féltékenységi jelenetek is a felbujtásra alkalmas eszközök voltak Ledererné kezében. Csodálatos, hogy férje erre nem reagált, jól tudván felesége mesterkedéseinek indító okát. Előtte nagyobb cél lebegett; a gyilkosság, a pénz megszerzése. A hitelezőknek azt mondták, hogy januárban lesz pénz. Tudták előre, hogy gyilkosság után pénzt fognak szerezni. A felbujtásra vonatkozólag hivatkozom a férj és a feleség jellemének különbözőségére is. Aki látta Lederer Gusztávot a katonai tárgyaláson, az megállapíthatja, hogy az az ember ott egy rongy volt, egy összeesett senki, aki nem mert feltekinteni, nem mert senkinek a szemébe nézni. Lederer Gusztáv otthon is mindenben az asszony eszköze volt. Nem volt ur a háznál, nem merte kidobni azt, akit ellenségének tartott.

Ezzel szemben tessék megnézni az

asszonyt. Meg lehet állapítani a külsejéből, a szeméből, a tetteiből, a szavaiból, aki úgy dobálta kezei között a férfit, a hogy akarta. Mindezekből a körülményekből arra lehet következtetni teljes bizonyossággal, hogy Ledererné bujtotta fel gyilkosságra a férjét.

A vádemelés

— Gyilkosság büntetésében, felbujtói bűnrészeség miatt emelek tehát vádat Lederer Gusztávné ellen. A lopás vádját Ledererné ellen ugyancsak fentartom.

— Lederer Sándor a hullarészeket a nélkül szállította ki, hogy tudta volna, hogy a börtönben mi van, ezért nem emelek vádat ellene, de Lederer Sándor tudta, hogy a pénz, mit Lederer Gusztávnétól elrejtés céljából kapott, bűnös uton szerzett pénz. Hiába állítja Lederer Gusztáv, hiába állítja Lederer Gusztávné, hogy Sándor nem tudott semmiről, ez ellenkezik a józan ésszel.

— Ha Lederer Gusztáv féltékenységből ölte volna meg Kodelkát, akkor diszbeöltözve kellett volna jelentkeznie a katonaságnál, nem büntették volna meg, de akkor a pénzt nem kellett volna rejtgetnie. Lederer Sándor nagyon jól tudta mindezt.

— Ha mindaz igaz, amit én mondtam és a törvényszék megállapítja, — mondja Makay ügyész, — hogy a vádlott elkövetett egy fegyházzal büntetendő csalást, egy halállal büntetendő gyilkosságot és egy börtönnel büntetendő lopást, akkor természetes, hogy a büntetés csak a lehető legsúlyosabb lehet.

Dr. Lévai Tibor, Ledererné védője, kéri a bíróságot, hogy a védőbeszédet tolmácsolják az asszonynak, ez meg is történik.

Ezután az elnök felszólítja a sértetteket a magánjogi igények bejelentésére.

Özv. Kodelka Ferencné ügyvédje kéri az elnöki letétben lévő 38 millió korona kiadását, valamint különböző ékszerek és letétben levő holmik kiadását, további ügyvédi és egyéb költségek fejében Lederer Gusztávnának 69 millióra való elmarasztalását.

Ezután az elnök szünetet rendel el.

A szünet után a védőbeszédnek kellett volna következnie, Lévai védő azonban hirtelen rosszul lesz, mire kéri a bíróságot, hogy védőbeszédét szerdán mondhassa el. A bíróság az engedélyt megadja és az elnök a tárgyalást be-
rekeszti.

Módosítják a sajtótörvényjavaslatot

A lényeges rendelkezések nem változnak — A javaslat részletes vitája a törvényhozó bizottságban

Beogradból jelentik: A törvényhozó bizottság kedden délután megkezdte Jovanovics Liuba elnöklete alatt a sajtótörvény részletes vitáját.

A gyűlés elején Popovics Velja többségi előadó beteriesztette azokat a módosításokat, amelyeket a hétfőn megválasztott szűkebb bizottság a javaslaton eszközölt. Az ötödik szakasznál, amely a lapok megindításának rendőrhatalósági bejelentéséről intézkedik, az a módosítás, hogy a bejelentést az államügyésznél kell megtenni, a rendőrségnél csak azokon a helyeken, ahol nincs államügyészség. A hatóság köteles a bejelentést huszonnégy órán belül irásbelileg tudomásul venni s ha ez elmaradna, a lap megindítható.

A hatodik szakasz, amely a nyomda feltüntetésének kötelezettségéről intézkedik, úgy módosul, hogy kivételnek a kötelezettség alól a választási jelölő-ívek, kereskedelmi nyomtatványok, halálhírei értesítések, mulatsági meghívók és gyűlési meghívások, ha csak a gyűlés tárgyát, helyét, idejét és az összehívók nevét tartalmazzák.

A hetedik szakasz azzal bővíti ki, hogy a beogradi, zagrebi és ljubljana egyetemi könyvtáraknak is be kell szolgáltatni egy-egy köteles példányt.

A nyolcadik szakasz úgy módosul, hogy a felelős kiadó nevét is fel kell tüntetni a lapon.

A tizenharmadik szakasz módosítása szerint az, aki kiadó, egyszerűsített lap tulajdonosnak is tekintendő. A lap tulajdonos beleegyezése nélkül a lap megjelenése idején és megszűnése után három éven belül azonos nevű lap nem indítható.

A tizennegyedik szakasz módosítása az, hogy a lapterjesztő nem lehet tizenhatévesnél fiatalabb.

A tizenhetedik szakasz a módosítás értelmében nyomtatékosabban biztosítja a szerzői jogot. Az újságcikk szerzője huszonöt éven át megtartja a szerzői jogot, amely örökölhető is.

A lapbetiltásról intézkedő tizenkilencedik szakasz annyiban módosul, hogy a betiltás csak akkor következhet be, ha az állami és társadalmi rend elleni gyűlölet felkeltésére irányuló tendencia a cikkből világosan kiderül.

A módosítások előterjesztése után megindult vita első szónoka Zsanics (Zajednica) volt, aki különböző módosításokat ajánlott. Az ötödik szakasznál azt javasolta, hogy ha a lapnak több szerkesztője van, be kell jeleníteni a lap melyik részéért ki felelős. A kilencedik szakasz másod-

dik bekezdésének következő meg-
szövegezését javasolta:

— *Felelős szerkesztő az a szemé-
ly, aki mint ilyen a lapon fel van
tüntetve és a hatóságnál be van je-
lentve.*

A tizedik szakasznak, amely ki-
mondja, hogy országgyűlési képviselő
nem lehet felelős szerkesztő, tör-
lését kérte Zsanic.

Az előadó kijelentette, hogy a
Zsanic által javasolt módosításokat
nem fogadhatja el.

Smodej (szlovén néppárt) a *štam-
pa* szó helyett, amely olasz eredetű,
a *tisk* szó használatát ajánlotta.

Kumanudi kérte, hogy a kilence-
dik szakasz tárgyalását későbbre
halasszák.

Zsanic, mint a kisebbség előadó-
ja elfogadta az ellenzéki szónokok
által javasolt módosításokat.

Hohnyecz felszólalásában javasol-
ta, hogy az első szakasz bevezető
mondatát: »A sajtó szabad« töröl-
jék, mert egyrészt fölösleges, hogy
az alkotmányból átvesszük, másrészt
a javaslat különben is az ellenkező-
jét bizonyítja.

A felszólalásokra Srskics minisz-
ter válaszolt, majd egyenként elfo-
gadták az első, második és harmadik
szakaszt, stílári módosításokkal a
negyedik és ötödik szakaszt, vala-
mint a szűkebb bizottság módosítá-
sával a hatodik és hetedik szakaszt.

A többi szakaszt is változatlanul
elfogadták, a kilencedik szakasz ki-
vételével, amelyről később döntenek.

A második fejezet tárgyalásánál
Smodej a szerzői jog erélyesebb vé-
delmét kérte. Srskics miniszter az
eredeti fogalmazás mellett foglalt ál-
lást és hangsúlyozta, hogy a polgári
törvények erre vonatkozó rendelkezé-
zései továbbra is érvényben marad-
nak. Polics felhívta a figyelmet arra,
hogy a javaslat nem sorolja fel
azokat a törvényeket, amelyek e te-
kintetben érvényben vannak. Kuma-
nudi Koszta a tizenyolcadik sza-
kasz tárgyalásánál a belügyminisz-
tert ama jogáról beszélt, amely sze-
rint az ország érdekeire káros ide-
gen lapokat kitilthatja. A fejezet
mostani fogalmazása szerint azt le-
het hinni, hogy az egyszer elren-
delt betiltást később nem lehet meg-
változtatni. Kérte ennek megfelelő
stílári megváltoztatását és erre vo-
natkozóan javaslatot terjeszt be.
Srskics kijelentette, hogy az indít-
ványt elfogadja. Groll Milán szerint
a kitiltott lapok tekintetében kivétel
kell tenni a szerkesztőségek és
könyvtárak számára érkező példá-
nyokkal. A szerkesztőségeknek ér-
dekük, hogy a kitiltott lapokat is
megkaphassák, de ez informatív
szempontból közérdek is. Smodej tá-
mogatta Groll indítványát.

Az elnök ezután az ülést este hét
órakor bezárta és annak folytatását
szerda délelőtt kilenc órára tűzte ki.

Okolicsányi, az árverezési hiéna

Megdőlt Pödör cinkosának védekezése

Budapestről jelentik: A Leirer Amá-
lia meggyilkolása ügyében megindult
vizsgálat során hétfőn olyan súlyos val-
lomás hangzott el a vizsgálóbíró előtt,
amely megdőnti a bűnrészességgel vádolt
Okolicsányi László védekezését. Hétfőn
delelőtt ugyanis a vizsgálóbíró előtt
megjelent Dietrich József, az Álami
Árverési Csarnok becsüese, aki be-
jelentette, hogy a Teréz-köruti gyilkos-
ság ügyében egy eddig ismeretlen, su-
lyosan terhelő körülményről kíván vallo-
mást tenni.

Dietrich elmondta, hogy Okolicsányi
a gyilkosság idejét megelőzőleg hóna-
pokig járt az árverésekre. Állandóan
vett ékszereket, értéktárgyakat, butoro-
kat, melyeket azután drágábban tovább-
adott. Az árverésen történt, hogy de-

cember első napjaiban ketten megis-
merkedtek Leirer Amáliával, Ettől
kezdve Okolicsányi és Leirer Amália
folyton együtt jártak az árverésekre.
Egy alkalommal karácsony előtt, mikor
a leány nem jött el, Okolicsányi el-
mondta Dietrichnek, hogy fenjárt Leirer
Amáliánál. Arra, hogy december hu-
szonkettedikén Okolicsányi estig lett
volna az árverésen, nem emlékszik.

Egyébként Herman Béla főhadnagy,
a balassagyarmati ügyészségnél család-

miatt feljelentést tett Okolicsányi László
ellen. A feljelentésből kiténik, hogy
Okolicsányi üzletet is tartott fenn Za-
baron Hermannal együtt. Herman most
azzal vádolja Okolicsányit, hogy ez az
üzletükben elraktározott cukor nagyré-
szét tudta nélkül Csehszlovákiába csem-
pészte és ezzel mint társát megcsalta
őt. Kiténik a feljelentésből az is, hogy
a balassagyarmati hatóságoknál már
három éve folyik eljárás Okolicsányi
ellen különböző csempészési ügyekben.

Hamis tanuk felvonulása a Márffy-pörben

Alibit akarnak igazolni az ébredő-vezérnek — Roboz Imre
tanuskodik, hogy Márffyékát megverték a rendőrségen

Budapestről jelentik: A tábla kedden
tárgyalta a Márffy-féle bombavető-pör
védőinek a bizonyítás kiegészítésére
vonatkozó kérelmét és úgy rendelkezett,
hogy 28 pontra vonatkozóan rendeli el
a bizonyítás kiegészítését és minden ta-
nut csak azokra a pontokra vonatkozó-
lag hallgat ki, amelyre a védelem beje-
lentette.

Az első tanu az öt évre elítélt Roboz
Imre hírlapíró volt, aki kurzus-ellenes
cikkei miatt emigrálni volt kénytelen,
majd az emigrációban ébredő lett, visz-
szatért Magyarországra, ahol letartózt-
tatták és elítélték. Elmondta, hogy egy
alkalommal karácsony táján hangver-
senyt akartak rendezni a fogházban és
erre gyűjtést rendeztek. Ő az ügy meg-
szervezése végett sorrajárta a cellákat.
Amikor belépett Márffy cellájába, Már-
ffy szó nélkül a nyakába esett, azután
elpanaszolta, hogy a rendőrségen meg-
verték őt. Később séta közben az udva-
ron találkozott Márffyval és Chriaszti-
val, aki ugyanerről panaszkodott. Szász,
Varga és Marosi szintén panaszkodtak
neki, hogy a rendőrségen megverték
őket.

Az elnök: Hogy lehet az, hogy ön
ilyen hosszasan tudott beszélni a vád-
lottakkal, hiszen fogházban voltak, nem
pedig kaszinóban?

A tanu: Egy óra hosszat sétáltam ve-
lük együtt, ezalatt volt módom minden-
ről beszélgetni.

Az ügyész: Megbízása volt önnek
arra, hogy gyűjtsön?

A tanu: Igen, a megbízást a fogház-
gondnoktól kaptam.

A védő kérte a vallomásnak szősze-
rint jegyzőkönyvbe való vételét. Az
ügyész ellenezte Roboz megcsalását,
egyrészt, mert ő maga is el van ítélve
egy másik ügyből kifolyólag, másrészt,
mert mostani vallomását hazugnak tartja.
Schweinitzer rendőrkapitány és Ko-
vács Péter fogházügyész a főtárgyalá-
son kijelentették, hogy nem látták a ve-
rés nyomát Márffyn, Roboz vallomása
ezzel ellentétben van. A védő kérte a
tanu megcsalását, amit a bíróság el is
rendelt.

A következő tanu Nagymtő Márton-
né volt, a vádlott Márffy József lakás-
adósnője, akit a védelem arra vonatko-
zóan jelentett be, hogy otthon tartózkod-
t-e Márffy 1922 augusztus 18—22.
között, továbbá, hogy 1922 áprilisában a
király halálát követő időpontban hogy
viselkedett s hol tartózkodott Márffy. A
tanu elmondta, hogy Márffy szombat-
ként rendszerint eltávozott lakásáról és
csak vasárnap este vagy hétfőn kora
reggel érkezett vissza. Tudomása sze-
rint ilyenkor Kismegyere utazott szü-
leihez. Április hónapban is minden szo-
mbaton eltávozott.

Az elnök: A főtárgyaláson nem egé-
szén így vallott. Nem is eskették meg
vallomására.

A tanu: A tárgyaláson is ezt mondtam,
csak azt tettem még hozzá, hogy az
utóbbi időben gyakran megcsalt, hogy
Márffy ur nem ment el hazulról.

Az elnök: Az évről 52 szombatja van,
három és fél esztendő után nem is em-
lékezhet pontosan a részletekre. Nincs
több kérdésem.

A tanuhoz ezután a védő és Márffy
intézkert kérdéseket, majd az elnök meg-
állapítja, hogy a tanu nem tudja igazol-

ni, mit csinált Márffy a merényletek
időpontjában.

Ajtai János bankcégvezető elmondja,
hogy 1922 április 3-ikán Márffy bent
dolgozott a bankban. Ez megállapítható
az elintéztett ügydarabokon levő aláírá-
saiból. Viszont mivel aznap kevés aktát,
mindössze tíz darabot intézett el, nem
lehetetlen, hogy közben eltávozott a
bankból és elment az Erzsébetvárosi
Körbe a pokolgépet elhelyezni. A tanu
megeskették.

Először Huszti Ferenc fogházort hall-
gatják ki. Az elnök megállapítja, hogy
vallomásával nem követi el hivatalos tit-
tok megsértését. A fogházor az elnök
kérdésére kijelenti, hogy Márffy, amikor
a rendőrségről a Markó-uccai fogházba
szállították, nem panaszkodott, hogy a
rendőrségen bántalmazták. Chriaszti és
Varga sem tettek említést bántalmazás-
ról és sérüléseket nyomaik sem látták raj-
tuk. Ő volt az, aki Márffyt öngyilkos-
sági kísérlete után felmosta és a törül-
közt levette a nyakáról. Amikor az or-
vos jött, eltávozott a cellából.

Czakl Zoltán belügyminisztériumi di-
nok a következő tanu. Zachár dr. tábla-
bíró megkérdi tőle, emlékszik-e arra,
hogy 1922. április elején Márffy eluta-
zott Budapestről.

— Emlékszem, — mondja a tanu. Már-
ciusban állás nélkül voltam és április
1-én kaptam állást a Hollandi Biztosító-
nál. Azért mentem el Márffyhoz, hogy
ezt megmondjam neki. Mikor beléptem
hozzá, ő akkor éppen csomagolt az öcs-
csével együtt. Azután kikísértem a pá-
lyaudvarra. Később találkoztam több is-
merőssel, akik Márffyhoz akartak
menni, de megmondtam nekik, hogy
nincs otthon. Ezután legelőször hétfőn
este beszéltem vele és megmondtam ne-
ki a király halálhíret.

Czakl beismeri, hogy ő maga is tagja
volt a nemzetvédelmi osztálynak, de
abban az időben kilépett az egyesület-
ből.

Védő: Tud-e arról, hogy 1923-ban
Márffy és Marosi haragos viszonyban
voltak.

Czakl: Nem nevezhető baráti viszony-
nak, ami közöttük fennállt. Később össze-
veszték és emiatt a veszekedés miatt
többen kiléptek a nemzetvédelmi osztá-
lyból.

Nizsalovszki Géza magánhivatalnok az
elnök kérdésére kijelenti, hogy Márffy
ellen becsületsértés miatt feljelentést
tett 1922-ben, mert Márffy őt tetteleg
bántalmazta. Mindamellett már nem ha-
ragszik Márffyra. 1922. április 2-ikán
kereste Márffyt, a király halála ügyé-
ben akart vele tárgyalni, mert nem
akarta, hogy a gyásznapokat a
nemzetvédelmi osztály egyes tagjai
megzavarják. Márffyt nem találta ott-
hon. Az Üllői-ut sarkán találkozott
Czaklall, aki azt mondta, hogy Márffy
nincs otthon. Elmondja még, hogy ő is
tagja volt a nemzetvédelmi osztálynak,
de kora miatt később kilépett.

Zachár táblabíró: Honnan eredtek a
veszekedések?

Nizsalovszki: Én karlista voltam,
Márffy pedig törhetetlen híve a kormány-
zó urnak. Ezen kaptunk össze.

Elnök: 1923. februárban milyen volt a
viszony Márffy és Marosi közt.

Tanu: Rossz.

Elnök: Márciusban és áprilisban?

Tanu: Nem tudom.

Elnök: Augusztusban?

Tanu: Nem emlékszem.

Elnök: Hogyan lehet, hogy éppen te-
berrra emlékszik olyan pontosan?

Tanu: Nem emlékszem pontosan.

Nizsalovszkit megesketik vallomására,
azután az elnök a tárgyalást bezárja.

A szőke Musette rejtélyes halála

Főnöke parancsára meg akart
mérgezni egy adófelügyelőt

Párisból jelentik: Musettenak hívják
annak a rejtélyes tragédiának a hő-
sőjét, akiről most egész Lyon beszél.
Egy nagy selyemáruház főnökének volt
az alkalmazottja Musette, a bájos kis
midinett, akinek tíz nap óta nyoma ve-
szett. Mindenütt keresték a bubifrizurás
szőke kislányt, de nem akadtak a nyo-
mára, míg kedden egy fiatal nő holt-
testét fogták ki a Rhône folyóból, de
nem lehetett megállapítani, hogy kicso-
da, mert úgy az áruház főnöke, mint
Musette egyetlen barátja, vonakodnak
a holttestet megtekinteni. Mind a ketten
azt mondják, hogy képtelenek halottat
nézni, nincs az a hatalom, amely őket
arra rábírná. Musette barátját, akit a
sajátságos véletlen következtében Mimi-
nek hívnak, megostromolták a hírlap-
írók, hogy mondjon nekik valamit Mu-
setteről, mire ő a következőket be-
szélte el:

— Pünkösdi vasárnapján láttam utol-
jára Musettet, aki nagyon izgatott volt
és olyan dolgot mondott nekem, amit
már azelőtt is többször ismételt és ami-
miatt mindig kinevettem. Erre ő nem
szólt semmit, hanem levelet adott át
nekem azzal a kérelemmel, hogyha ma-
jor szükség lesz rá, juttassam a rendőrség-
hez. Ebben a levélben, amelyet Locard-
nak, a híres kriminalistának irodájában
Sabbach rendőrfőnök jelenlétében föl-
bontottak, a következőket írja a szőke
Musette:

„Kedves Barátnóm! Ugyebár tudod,
hogy a főnököm mennyire gyűlöli az
adóhivatalokat. Néhány nappal ezelőtt
azt mondta nekem a főnököm, hogy
minden iratot, amelyet egy adóhivatal-
noknak küldünk, porzó módjára hintsem
be azzal a fehér porral, amelyet átadott
nekem. Én azt feleltem neki, hogy jól
tudom, miről van szó, de hát ezek az
alakok rendesen a titkárjukkal bontat-
ják fel a leveleket és így a bosszu ár-
tatlanokat fog érni. A következő napon
egy kis üvegcsé állt az íróasztalomon
rajta halálifővel és a következő fölirat-
tal: „Erős mérég, nem szabad megsza-
golni.” Néhány óra múlva cégünk egy
alkalmazottja közölte velem, hogy fő-
nököm Párisba utazott és én az utasítás
szerint Broteaux adószedőnek levelet
írtam, amelybe egy keveset beleszórtam
a porból. Csak másnap ébredtem annak
tudatára, hogy mit tettem és így most
már menekülnöm kell. Ha tehát szeren-
csétlenség történne a te kis barátnőd-
del, akkor bosszuld meg őt. Ime ide
juttatnak bennünket a harmadik köz-
társaság törvényei. A te Musette.

A levél tartalmából azt következtet-
ték, hogy az nem más, mint egy hisz-
térikus leány fantazmagóriája, de mind-
ennek dacára megindították a vizsgálá-
tot. A főnök mindent tagadott és az
irodában semmi nyoma sem volt a mé-
regnek. Az egész affér olyannak tűnt,
mint egy fiatal leány beteges képzelő-
dése, amikor váratlan fordulat állott
be az ügyben. A leány levélben meg-
nevezett Broteaux adófelügyelő ugyanis
megjelent a rendőrségen és bemutatta
a levelet, ugyancsak a beleszórt fehér
port, amit a kis midinettől kapott. A
vegyszervizgálat megállapította, hogy a
fehér por egyike a legveszedelmesebb
mérgeknek, amelyet ha megszagolnak,
súlyos betegséget, esetleg halált okoz.
Bizonyos tehát, hogy Musette levelének
komoly alapja volt. Egész Lyon most
azt találgatja, ki a felelős a kis Musette
haláláért.

HIREK

Nehéz titok

A sötét lépcsőn még óvatosan surrant le; amint a sétatábla megkoppant, az a félelme támadt, hogy ismerősökkel fog találkozni, akik majd harsány és indiszkrét örömmel fedezik fel, hogy kinél járt. Várt egy pillanatig, a kalapját mélyen a szemére huzta és a falhoz lapult, mint az árnyék. De nem jött senki. Megnézte az óráját: öt perc hiányzott még a tizből. Futva igyekezett lefelé, hogy megelőzze a házmestert és észrevétlenül osonhasson ki a kapun.

Az uccán gyors léptekkel indult meg, bizonytalan irányban. Messze járt már, amikor észrevette, hogy nem erre akart menni. Megállt. A feje kuszált volt, mint maga a mámor. A széles uccán fénylő, zugó villamosok kergették egymást és ismeretlen emberek jártak össze-vissza, mint valami távoli, idegen város lakói. Megpróbálta, hogy egy kissé összeszedje a gondolatait és fegyelmezze magát, de mindent olyan hihetetlennek látott, mintha kikapcsolódott volna a világból. Hiába akart tájékozódni, valami gyöngeség és valami szédülés vitte magával. Nem is tudta, hogyan került ki a Dunához és hogyan került föl a hidra. Itt kezdtek csak az érzései lassanként fölloldódni: a hidon jószagu, könnyű szél fújt és az érintése simogatásra emlékeztetett. A két part vízbenyuló fényvonalai ujjongó fölkiáltójelek voltak. A sziget pedig csöndesen közeledett, mint egy tündér az éjszakában és vonzón, mint a titok.

Befordult a szigetre, akarat nélkül, elhatározás nélkül. Halk, messzi zene szólt, zümmögő éji hangok a fák fölött. A kivilágított sétányon, a pazar lámpák alatt ismerős társasággal találkozott. Az első percben vissza akart húzódni tőlük, de aztán könnyedén és enyhe fölénytel fogott velük kezét és a szemében rejtélyes mosoly bujkált. A nőket, akiknek pedig valaha udvarolt, most jóindulattal lenézéssel üdvözölte és megállapította, hogyha közelednének, ha fölkinálkoznának, hát lekétek róla. Aztán hamarosan elbucszott és amikor elvált tőlük és tovább ment, akkor támadt az a furcsa vágya, hogy valakivel közölni szeretné a boldogságát.

De ez csak egy pillanatig tartott, rögtön utána már korholta magát ezért az örülséért. Egyedül bolyongott tovább a homályos fák alá, ahol egymáshoz bujt fiatal párokat pillantott meg. — Milyen gyönyörű ez, — gondolta magában, — és általában milyen gyönyörű minden. És ekkor meleg hullám tódult a szívéből, a torkába és a vágy, hogy elmondja valakinek, mi történt vele ma este, újra jelentkezett.

Megint elnyomta, megint erőt vett magán és kiment a víz partjára. Előtte fölmagasodott az égboltozott. Nekitámaszkodott egy fatörzsnek és a testét jóleső zsibbadás fogta el. Csodálkozva nézte a homálybavesző bokrokat, amelyeknek kék vonalait karcsu női lábakat formáltak és a faágak közül mintha egy fehér női arc tekintett volna rá, fátyolos szemekkel. Az arc, az ismerős, a mai, a gyönyörű, közeledett, megnőtt, belélopódzott és egyszerre csordulásig töltötte meg a szívet.

Most minden ezzel az arccal lett tele, a fölkelő holdból ez az arc tüzött le rá és emlékezett, hogy ma ennek az arcnak a szemében ugyanazokat a hullócsillagokat látta, amelyek most itt cikáznak végig előtte az égen. Kitérta a karját és magához szeretne volna ölelni a mindenséget. És most már parancsolón, elviselhetetlenül rohanta meg az az érzés, hogy bele kell kiáltania a titkát a vízbe, a fádba, az égbe. Nem birt vele tovább, valakit be kellett avatni, valakinek el kellett mondani, hogy: nézzétek, boldog vagyok, tudjátok-e, hol jártam ma, ki lett az enyém, mi csoda vágyam teljesült! De ezt nem volt szabad elárulni. Megborzongott és

érezte, hogy majdnem összeroskad.

Dideregve indult a hid felé. Emberek már alig jártak itt, a zene már nem szólt a szigeten. A hidon egy részeg emberrel találkozott, aki dülöngélve ütközött bele.

— Bocsánat, — szólt akadozó nevetéssel a részeg ember, — bocsánat, én sietek... Nem tudom utólréni azt a nőt, aki ott megy... Nem akar velem szóbaállni, pedig három hétig juhász-kutya lennék, ha megölelhetném... Nézzé csak, látott már ilyen szép nyakat és ilyen jó lábat?

Ugy tett, mintha érdeklődéssel nézne a leány után.

— Láttam, — felelte és különös izgalom fogta el.

— Látott, — kiáltotta a részeg, — talán bizony ölelt is? És mikor, ha szabad kérdeznem!

— Ma, — mondotta alig hallhatóan. A részeg ember harsogott.

— Ne mondja! Biztosan valami uri dámát! És az szebb volt, mint ez?

— Az volt a leggyönyörűbb, — válaszolta ábitattal.

Az ember nagyot legyintett.

— Nekem nincs ilyen szerencsém, — kiabálta rekedten és tántorogva ment a leány után.

Csak nézett utánuk, állt, reszketve, szédülve, bizonytalan megenyhüléssel, mintha átadta volna a nehéz titkot és átvette volna a könnyű részegséget.

Ifj. Lovászy Márton

A versenyautó halottja

F. X. Kappus regénye a Bácsmegyei Naplóban

A Bácsmegyei Napló vasárnapi számában kezdi meg F. X. Kappus „A versenyautó halottja” című rendkívül érdekfeszítő regényének közlését. Az ismert bécsi író regénye a mai idők eseményeit rajzolja hatásosan, drámai erővel és mindvégig irodalmi eszközökkel; hű tükörképe a háboru utáni gyökeresen megváltozott életnek.

A vajdasági olvasó számára az teszi különösen érdekessé F. X. Kappus művét, hogy annak szereplői vajdaságiak: egy szubotica-i magyar dzsentri és egy noviszadi szerb leány. A regény cselekménye a montekarlói jétékteremből indul ki, de legnagyobb részt a Vajdaságban játszódik le. Kappus sokáig élt Jugoszláviában, jól ismeri az itteni viszonyokat és biztos kézzel festi meg regénye miliójét akkor is, amikor a vajdasági városok szolgálnak háttér gyanánt a történethez. A regény izgalmas, cselekményének szála áthúzódnak Jugoszláviából Erdélybe és a Szlovenszkóba: „A versenyautó halottja” a kisantant regénye.

Franz Xavér Kappusnak ez a műve egyik legértékesebb terméke a modern osztrák irodalomnak. A regényt a Bácsmegyei Napló számára Biró Mihály festőművész illusztrálta.

— **Megakadtak a német-francia kereskedelmi tárgyalások.** Párisból jelentik: A német-francia kereskedelmi tárgyalásokat a felmerült ellentétek miatt kedden félbeszakították, hogy a delegátusok kormányaiktól újabb instrukciókat kérjenek. A tárgyalásokat szeptember 15-ikén fogják folytatni.

— **Pilsenben jelölik Benest.** Prágából jelentik: A Narodnie Demokracie arról értesül, hogy Benes Ede dr. külügyminisztert a csehszlovák nemzeti szocialista párt a pilseni választókerületben fogja jelölni az őszi választások alkalmával. Ez a hír annál is inkább pikáns érdekességű, mert Habrman is pilseni és éppen a pilseniek voltak azok, akik csaknem megbuktatták a Habrman-ügyben Benest. Benes pilseni jelölése erőpróba akar lenni és nincs kizárva, hogy balul fog kiütni. Ebben az esetben Benes mandátum nélkül maradna, mivel pártja másutt sehol nem akarja jelölni.

— **Meghalt az albán trónkövetelő.** Fiuméből jelentik: A napokban halt meg Fiumében Ratkóvícs herceg, az albán trón várományosa. A herceg ügyvédi praxist folytatott Fiumében. 1912-ben csak kevésen mulott, hogy nem foglalhatta el az albán trónt és ekkor Wied herceg javára lemondott. Temetésén a jugoszláv kolónia nagy számmal volt képviselve.

— **Fasiszták megakadályozták Sem Benelli darabjának előadását.** Rómából jelentik: Sem Benelli Amorosa Tragedia című darabjának előadását Genuában a fasiszták megzavarták és megakadályozták. A darabnak aktuális politikai háttére van és sok szó esik benne békéről, testvériségről s hasonló elvekről. Az előadás megzavarása nyomán verekezés is volt. A darabot annak idején Rómában mutatták be, ahol több előadást ért meg.

— **Csökkentik a noviszadi pótdadót.** A noviszadi pénzügyigazgatósági és költségvetési bizottság július hó 8-ikán, kedden ülést tartott, amelyen a költségvetés kiadási teteit jelentékenyen rúkkálták. Ennek következtében a 98% pótdadó valószínűleg csak 75% lesz. A bizottság javaslatot tett a közgyűlésnek, hogy a tisztviselők 1500-tól 4000 dinárig terjedő összegben ruhaségélyt, a hivatalfőnökök pedig 500 dinár működési pótlékot kapjanak. Tisztviselő redukció nem lesz a noviszadi városházán.

— **Templomot akar építeni a horgosi görögkeleti hitközség.** A horgosi újonnan alakult görögkeleti hitközség husz tagu deputációt küldött Beográdba Marjanov Milán községi jegyző vezetésével, hogy a vallásügyi miniszternél eszközöljön ki engedélyt a község görögkeleti templomának felépítésére. Az agrárreformminisztert arra kéri a küldöttség, hogy száz hold földet oldjon fel az agrárzárlat alól és a feloldott földet a tempiom fenntartására és a pap ellátására használhassák fel.

— **A balti államok szövetsége.** Berlinből jelentik: A lett külügyminiszter, aki vasárnap Berlinből elutazott Brüsszelbe, előzetesen fogadta a sajtó képviselőit. Kifejtette előttük, hogy nem gondolnak arra, hogy a lett-estl szövetséget a legközelebbi időben más államok bevonásával kibővítsék. Az Oroszországhoz való viszony nem mutatja szükségesnek a front ilyenét ki szélesítését. Lettország belső viszonyai annyira megszilárdultak már, hogy kommunista veszedelemtől nem lehet beszélni.

— **Debrecen város száztizenhét török oklevele.** Debrecen város titkos levéltárában — mint onnan jelentik — száztizenhét darab eredeti török oklevelet (köztük számos szultáni othnámét) őrizget. Ezeket az okleveleket most Fekete Lajos dr. országos levéltáros lefordította magyar nyelvre. A rendkívül becses történelmi ereklyéket egy készülő török-magyar okmánytárban nyilvánosságra hozzák.

— **Bankkoncesszió — kétmillió csehszlovák koronáért.** Pozsonyból jelentik: A cseh legionáriusok Trenčsénben gyűlést tartottak. A gyűlésen a bankkérdés is szóba került és Kalamán mérnök előadó tiltakozott az ellen, hogy a csehszlovák vezető emberek összeköttetések felhasználásával idegen pénzüzeteknek szereznek koncessziókat. Mikor a gyűlés nevet követelt, a referens kijelentette, hogy Fábry Pál dr. volt kassai zsupán, aki Srobár volt miniszternek a sógora, annak idején két millió csehszlovák koronát kapott azért, hogy a Magyar Általános Hitelbank részére megszerezte a Szlovák Általános Hitelbank koncesszióját.

— **Varsót elöntötte az árvíz.** Varsóból jelentik: A város nagy részét tegnap elöntötte az árvíz. A lakosság menekül. Star városa víz alatt áll. Sok ember a vízbe fulladt.

— **Szombaton tartják meg a budapesti főpolgármesterválasztást.** Budapestről jelentik: A főpolgármesterválasztás időpontját még mindig nem állapították meg pontosan, mert a második és harmadik hely jelöltjeire nézve még nem sikerült a megállapodás. Ujabbán a harmadik helyre Papp József dr.-t, az Ügyvédi Kamara elnökét szeretnék megnyerni, a másodikra pedig Kollár Lajos dr.-t. Hír szerint kedden délelőtt a Házban bizalmas értekezleten véglegesen döntenek a lista fölött s akkor július 11-én tartják meg a választást.

— **Massaryk fia Londonba utazott.** Prágából jelentik: Massaryk János követségi tanácsost, Massaryk köztársasági elnök fiát édesatyja nemrégiben londoni csehszlovák követté nevezte ki. A fiatal Massaryk hétfőn elutazott Prágából Londonba, hogy átvegye a követség vezetését. Az ellenzéki sajtóban éles támadások jelentek meg amiatt, hogy az elnök Massaryk Jánost minden kvalifikáció nélkül követté nevezte ki, csak azért, mert saját fia.

— **Az oroszok kelettengeri flottája.** Moszkvából jelentik: Frunse hadügyi népbiztos beszédet mondott az orosz kelettengeri flottáról és a többi között a következőket jelentette ki: A balti flotta teljesen megbízható megvédelmezője a Leningradhoz vezető tengeri utaknak. Azok az idők, amikor Kronstadt angol hajókkal való megtámadtásától tartani lehetett, elmúltak. A szovjetunió tekintélye a nemzetközi porondon emelkedik akkor, ha erős flottát tud fölmutatni. Ezért föltétlenül megvalósítjuk flottaépítkezési programunkat. Fölemlítette, ezután az orosz flotta legutóbbi útját, amely a dán vizeken át a kiel csatornáig vitt.

— **Életuntak.** Jakovljevic Mariska tízenhat éves szubotica-i varróleány kedden délután szülei Dudova-ucca 4. szám alatti lakásának padlásán felakasztotta magát. Mire tették észrevették, már halott volt. Tettének oka ismeretlen. A rendőrség részéről Stosics ügyeletes rendőrkapitány ment ki a helyszínre és megindította a nyomozást. — Noviszadról jelentik: Ilyics Mikó zsabylai községi szolga felesége felakasztotta magát és meghalt. Tettét életuntásból követték el.

— **Cigánynyilvántartó Magyarországon.** Budapestről jelentik: A rendőrség a fővárosban és környékén tartózkodó cigányokról nyilvántartót állít föl. Az adatok fölvételét a rendőrség úgy végzi, hogy a cigányokat betelerlik a főkapitányságra, ahol fényképet és ujjlenyomatot vesznek le róluk. Egy dektív csoport kedden a Bezerédy-, Aggteleki-, Szilágyi- és Csokonai-uccákban tartott a cigányok ellen általános razziát, amelynek során 113 cigányt és cigányasszonyt vittek be a főkapitányságra.

— **A magyar nemzetgyűlés ülése.** Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés keddi ülésén harmadszori olvasásban is elfogadta a választójogi javaslatot. Ezután az állami alkalmazottak helyzetének javításáról, beruházásokról és adómérséklésekről szóló javaslat tárgyalása következett. A javaslatot Görgel István egységspárti és Esztergályos János szocialista szótak hozzá. Esztergályos a kisiparosság kétségbeesett helyzetéről beszélt és ezzel kapcsolatban élesen támadta a pénzügyminisztert. Beszéde után Scitovszky elnök az ülést befejeztette.

— **A népszövetségi egyesületek nemzetközi uniójának ülése.** Varsóból jelentik: A népszövetségi egyesületek nemzetközi uniójának IX. teljes ülését Dickinson, az unió elnöke nyitotta meg. Soka, lengyel munkaügyi miniszter, aki hivatalosan képviseli a lengyel kormányt az uniónál, üdvözölte a megjelenteket. Az üdvözlőbeszédet után felszóltak még Buisson, a francia népszövetségi egyesület elnöke, Marburg, az Északamerikai Egyesült Államok külügyminisztere, Brabecov szenátor, Csehszlovákia képviselője és mások. A népszövetségi egyesületek nemzetközi uniójának főtanácsa megvizsgálta a különböző országok egyesületeinek helyzetét. A tanács elfogadta azt a javaslatot, hogy a genfi jegyzőkönyv alapelveinek érdekében nemzetközi kiáltványt bocsássanak ki. Elhatározták, hogy a legközelebbi ülésszakot ez év októberében Svájcban tartják meg. A népszövetségi unió kongresszusának kisebbségi bizottsága kedden az Anglia által előterjesztett kisebbségi javaslatról tanácskozott. A javaslat első része a nemzeti kisebbségeknek a népszövetséghez benyújtott petíciói és az azokról hozott döntések számára nyilvánosságot biztosít. A határozat második része a hágai nemzetközi törvényszéknek a kisebbségi kérdésekben való illetékességével foglalkozik. A javaslat első részét egyhangulag elfogadták, a másodikat pedig 24 szavazattal 22 ellenében a nemzeti kisebbségek állandó bizottságához utalták.

— **Egy gyógyszerész végzetes tévedése.** Marosvásárhelyről jelentik: A szászrégeni Koppel Ernő gyógyszerésztárában egy asszony két orvosságot rendelt. Az egyik orvosságot külső használatra, míg a másikat be kellett volna vennie. A gyógyszerész a két orvosságos üveg címkéjét vigyázatlanságból összecserélte, úgy, hogy az asszony a külső használatra rendelt orvosságot vette be, amitől olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy néhány óra múlva meghalt. Az ügyészség megindította a vizsgálatot a gondatlan gyógyszerész ellen.

— **Julius 13-án tárgyalják Valérián ezredes gyilkosának bünpörét.** Budapestről jelentik: Kosztka István, Valérián ezredes gyilkosa ellen az ügyészség elkészítette a vádiratot, amelyben a volt pénzügyi főtanácsost erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetével vádolja. Kosztka — mint ismeretes — féltékenységből agyonlőtte felesége udvarlóját, Valérián ezredest. A bünpör tárgyalását július hó 13-án fogják tárgyalni.

— **Halálos autóelgázolás.** Novisadáról jelentik: Cvetkovics Milán soffőr kedden délelőtt gépkocsijával Sztaribecsnél elgázolta Zavaski Jovánt, aki behalott sérüléseibe. Az áldozatot a novisadi törvényszék vizsgálóbírójának rendelkezésére szerdán fölboncolják.

— **Kézrekerültek a Szent Péter templom betörői.** Rómából jelentik, hogy egyes lapok jelentése szerint sikerült a Szent Péter-bazilika tolvajait letartóztatni. A neveket a nyomozás érdekében titokban tartják és csak annyi felvilágosítást adtak, hogy a tettesek egy kiterjedt rablóbanda tagjai.

— **Uj budapesti egyetemi tanárok.** Budapestről jelentik: A tudományegyetem bölcsészettudományi karán megüresedett magyar történelmi tanszékekre és pedig az 1526-ig terjedő régebbi korszakot felölelő magyar történelmi tanszékeire dr. Hóman Balint egyetemi magántanárt, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatóját, az újabb, 1526-tól kezdődő korszakokra vonatkozó magyar történelmi tanszékeire pedig dr. Szekfü Gyula külügyminisztériumi miniszteri osztálytanácsost egyetemi nyilvános rendes tanárrá nevezték ki. — Szekfü neve körülbelül tíz-tizenkét évvel ezelőtt lett közismert, amikor „Száműzött Rákóczi” című könyve körül annak kegyeleltétő tartalma miatt nagy botrány támadt.

— **A túske áldozata.** Szontáról jelentik: Özvegy Bévádi Józsefné szőlőtulajdonos belelépett egy túskebe. Mervegőre szétverte és lába feldagadt. Orvosi kezelés alá vették. Állapota életveszélyes.

— **Egy gőzhajó szétrombolta a sztari-becsei uszodát.** Sztaribecsről jelentik: A »Bród« nevű gőzhajó, amely szombaton Sztaribecsen horgonyozott, elindulásakor neki ment az uszodának, amelyet teljesen szétrombolt. A kár az eddigi becslések szerint hatvan ezer dinár, amelynek megtérítését peres úton fogja követelni a sztari-becsei fűrdővállalat.

— **Baleset.** Vinkovcéről jelentik: A közeli Morovicsen Vlasin Dusan pintér pénteken körfürővel vágta a hordó-dongákhoz való fát. A körfürész elszakadt munka közben, kirepült és Vlasin orrát és homlokát súlyosan megsebesítette. A vinkovcei kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

— **Megvakult a szépitőszertől.** Szentáról jelentik: Csap Éva tizenhat éves leány, hogy arcát a széplőtől megtisztítsa, egyik gyógyszerésztárból vásárolt széplő eleni kenőccsel bekente az arcát. A gyógyszerésztől kelések fakadtak és szemét azóta nem képes kinyitni. A mentők hétfőn délelőtt a szentai kórházba szállították. Hetekig tartó ápolással nyerheti csak vissza látását.

— **Debrecen egymillió dollár vesz igénybe a külföldi kölcsönből.** Debrecenből jelentik: A város törvényhatósági bizottsága közgyűlésén hosszabb vita után egyhangulag elhatározta, hogy igénybe veszi a városok számára biztosított külföldi kölcsönből a ráeső részt, ami körülbelül egymillió dollárt tesz ki.

— **Csaló tőzdebizományos.** Budapestről jelentik: A vizsgálólíró körözlevelet adott ki Csenkei Károly budapesti tőzdebizományos ellen. Csenkei 200 milliót érő értéktárgyat vett át Kövér Gusztáv földbirtokostól értékesítés végett. Az értéktárgyakat eladta és a pénzzel megszökött.

— **Megdrágul az osztrák vasút.** Bécsből jelentik: A Sonn- und Montagszeitung értesítése szerint ősszel felemelik a vasuti díjszabást. Az emelés az áruforgalomban 5—15, a személyforgalomban 10 százalékos lenne.

— **Egy betörő megsebesítette a nyugalmazott bécsi rendőrönkököt.** Bécsből jelentik: Dr. Dehmal nyugalmazott bécsi rendőrönök perchtoldsdorfi villájában az éjjel betörték követtek el. Amikor dr. Dehmal le akarta fogni a betörőt, ez revolvert rántott elő és rálőtt. A lövés jobbkarján érte. A tettes azután sovány zsákmányával, egy negyvenöt shillinget tartalmazó pénztárcával, elmenekült.

— **Elgázolt autóbussz.** Rómából jelentik: A siennai pályaudvar közelében egy mozdony elgázolt egy autóbusszt. A hetven utas közül négy életét veszítette.

— **Futballozás közben eltört a karja.** Szentáról jelentik: Szegedi Tóth Márton tizenöt éves asztalosinasnak vasárnap délután a Vásártéren labdarúgásközben eltört a balkarja. A szentai kórházba szállították.

— **A szlovenszkói körjegyzők véglegesítése.** Prágából jelentik: Egy prágai könyvnyomtatásos lap értesítése szerint Szlovenszkóban még mindig igen sok körjegyző van, akiket az állam nem vett át véglegesen. Ezek az állásukban ideiglenesen meghagyott körjegyzők most a kormányhoz fordultak ügyük elintézéséért. A belügyminisztérium a szlovenszkói teljhatalmu minisztériummal karöltve elhatározta, hogy az ideiglenes körjegyzők ügyét a közel jövőben véglegesen rendezni fogja.

— **Óriási zivatar Bécsben.** Bécsből jelentik: Kedden délután óriási zivatar vonult végig az osztrák főváros felett. A zivatar nagy károkat okozott a telefon és táviró vezetékben. A délután folyamán megszakadt a telefonösszeköttetés Budapest és Bécs között.

— **A szuboticei Hakoah táncmulatsága.** A szuboticei Hakoah zsidóifjúsági egyesület szombaton kabaréval egybekötött táncmulatságot rendezett. A táncmulatság alkalmával megtartott szépségverseny győztesei Boros Bözsike (Budapest), Vornitzer Frida és Bader Rózsika (Szubotica). A táncverseny győztesei Fodor Ibi, Golner Emil, Ebestark Magda, Klopfer György, Rákosi Hajnal és Turnauer Ernő, akik valamennyien ezüst érmet kaptak a rendező egyesülettől.

— **Holland—svájci társaság veszi át a Besel-konzern részvényeit.** Zürichből jelentik: Unió Tröszt Rt. név alatt Genfben ötmillió frank alaptőkével egy holland—svájci társaság alakult, amely át fogja venni a Besel-konzern részvényeinek legnagyobb részét és pedig elsősorban a bécsi Unióbank, a Magnezit és a Laura Kohó-részvényeket.

— **A román Bánátban új megyét alakítanak.** Bukaresti jelentés szerint a romániai közigazgatási reform végrehajtási rendeletét előkészítő bizottság elhatározta, hogy a Bánátban új megyét alakítanak Oravica megye néven, amelyhez több ókirályságbeli járást is csatolnak. Háromszék megyét teljesen megszüntetik s járásainak egy részét Csikhoz, a másikat Brassóhoz csatolják.

— **Letartóztatták az „Esti Kurir” szerkesztőjét.** Budapestről jelentik: Kóródy-Katona József az Esti Kurir egyik cikke miatt sajtópört indított a lap felelős szerkesztője, Boross László ellen. A bíróság már háromszor tüzte tárgyalásra a sajtópört, de Boross a harmadszori idézésre sem jelent meg a tárgyaláson. Kedden délelőttre volt ismét kitűzve a tárgyalás és minthogy Boross nem jelent meg, az elnök elrendelte letartóztatását. Erre Kóródy kérte a tárgyalás elnapolását szeptemberig, de az elnök a kérést visszautasította és közölte, hogy a legközelebbi napokban ismét megidézi a feleket. Boross délben személyesen jelentkezett az elnöknel, akinek bejelentette, hogy a keddi tárgyalásra nem kapott idézést. Az elnök azonban a bejelentést nem vette tudomásul, hanem intézkedett, hogy Boross nyomban tartóztassák le, ami meg is történt.

— **Baranyai hitújítók a pécsi törvényszék előtt.** Pécsről jelentik: Az ügyészség nemrég letartóztatott számos bibliamagyarázót, akik a baranyai falvakat járták és a „millenista” vallást terjesztették. Az igazságügyminiszter rendelkezése szabadrábra helyezték az új hit terjesztőit, de az eljárást folytatják ellenük. Kedden ítélezett felettük, a pécsi törvényszék és négyet közülük huszonhárom-huszonhárom napi fogházra ítélte. Az ügyész felebbezett.

— **A »Neue Freie Presse« szerkesztője meghalt.** Bécsből jelentik: Pollák Hugó a Neue Freie Presse szerkesztője, aki régebben husz éven át tagjai volt a parlamenti gyorsíróhivatalnak, a szerkesztőségbe vezető útján hirtelen rosszul lett, összeesett és kevéssel utóbb meghalt.

— **A prágai orosz követ agitációja Ruszinszkóban.** Prágából jelentik: A külügyminisztérium lépéseket tett Ovszenkonak, a szovjetkormány prágai követének visszahívása iránt. Ovszenkonak nemrég körutat tett a Szlovenszkóban és Ruszinszkóban. Megjelenése különösen Aknaszlatinán keltett nagy izgalmat, mert a nép azt hitte, hogy a szovjetkormány birtokbaveszi az Erdős-Kárpátokat. Ovszenkonak az összegyűlt tömeg előtt kijelentette, hogy egyelőre még nincs szó az Erdős-Kárpátok átvételéről, de hamarosan sor kerülhet rá. A prágai külügyminisztérium vizsgálatot indított annak tisztázására, hogy a szovjetkövet utasításra, vagy saját kezdeményezésre tette-e ezt a kijelentést.

— **Eifogott vasuti tolvaj.** Novisadáról jelentik: Szantus Velimir szrpki kereszturi péktől, a sztari-becsei állomáson ellopták a pénztárcáját. A gyuan egy Petrovics Tónika nevű egyénre irányult, akit a gospodincei állomáson el is fogtak. Megmotozásakor tíz ébresztő órát és egyéb lopott tárgyakat találtak nála, amiket utazásai közben emelt el az utasoktól. Letartóztatták.

— **Betörés.** Tovarnikból jelentik: Szombaton éjszaka ismeretlen tettesek alkulccsal betörték Durlanics Emánuel pálinkamérésébe és onnan száztíz üveg likőrt és ezerhatszáz dinárt elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Halálos pisztolyparbaj.** Bécsből jelentik: Egy hadnagy kedden pisztolyparbajt vívott egy földbirtokossal. A golyó a hadnagy gyomrába furdott és azonnali halált okozott.

— **Caillaux Londonba és Newyorkba megy.** Párisból jelentik: A Quotidien jelentése szerint a minisztertanács elhatározta, hogy az adósságok ügyével kapcsolatban delegációt küld Londonba és Washingtonba, amelyet Caillaux pénzügyminiszter fog vezetni. Caillaux reméli, hogy rövidesen elutazhat már Londonba és augusztusban vagy szeptemberben Amerikába. Mielőtt Caillaux maga utazik, előkészítő-bizottság megy Amerikába, nehogy Caillaux amerikai tartózkodása tulságosan hosszúra nyuljon. Az előkészítő bizottság politikusokból és pénzügyi szakértőkből fog állni.

— **Százötven alkalmazottját bocsátja el a Stinnes-cég.** Essenből jelentik: A Stinnes-cég Wilhelmiben levő nagy irodáját feloszlatták. Százötven alkalmazottnak felmondtak.

— **Autón Afrikán át.** Londonból jelentik: De Lingette francia kapitány feleségével automobilon Algirből Afrika átkeresztezése után megérkezett Fokvárosba.

— **Halálos szerencsétlenség a wöslai pályaudvaron.** Bécsből jelentik: A wöslai vasuti állomáson hétfőn szerencsétlenség történt. A Bécsbe menő olasz gyorsvonat elkapta a Bécsbe menő személyvonatra várakozó nagyszámu utasok egyikét és feleségének szemeláttára szétmorzsolta. Az áldozat egy harminchárom éves bécsi kereskedő.

— **Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor-és részárugyárától Subotica, Jugovičeva 25.**

— **Harminckét halottja van a délamerikai városégnek.** Jelentették a lapok, hogy a délamerikai Manizales városa felett. Bogotából újabb távirat jött, hogy Manizalesben eddig harminckét holttestet találtak. Még nem tudják pontosan, hogy a tüzvész következtében hány ember vesztette életét. Mintegy harminckét acre területen égtek le a házak. A bankok, az üzletek, a szállók mind elhamvadtak. Porrá égett a püspöki palota is, továbbá a városnak több középülete. A tűz úgy támadt, hogy az egyik gyógyszerésztárból robbanás történt és a láng átcapott a benzín- és petróleumkészletekre.

— Sztrájkra készülnek a budapesti pékmunkások. Budapestről jelentik: A munkaidő szabályozásáról már hetek óta folytak tárgyalások a budapesti pékmesterek és munkások között. A tárgyalások azonban eredménytelenül végződtek, mert a pékmesterek elutasították a munkások követeléseit. Ennek következtében a pékmunkások szakszervezete szerdán valószínűleg kimondja a sztrájkot.

— Megszüntetik az illavai fegyházat. Prágából jelentik: A kormány elhatározta, hogy az illavai fegyházat megszünteti és a fegyenceket a lipótvári fegyházban fogja elhelyezni. Jelenleg Illaván kilenceszáz, Lipótváron pedig hatszáz fegyenc van elhelyezve. Az illavaiakat már a legközelebbi napokban átszállítják Lipótvárra és Illaván csak kétszázat hagynak. Az illavai fegyház megszüntetését azzal okolják meg, hogy nincs eléggé modernül berendezve, míg a lipótvári fegyintézet a legmodernebb követelményeknek is megfelel.

— A Magyar Földgáz Rt. vagyonát a román kormány nem idegenítheti el. Párisból jelentik: A magyar-román vegyes döntőbírótság — amelynek elnöke Cedercrantz Conrad volt svéd miniszter, tagjai pedig román részről Antoniadé főtörvényszéki tanácsos, magyar részről dr. Székács Aladár közigazgatási bíró — a Magyar Földgáz Részvénytársaság felperesnek a román állam alperes elleni perében többnapos tárgyalás után, a perbeli képviselőknek és dr. Gajzágó László miniszteri tanácsos, magyar főkormánybizottnak meghallgatása után biztosítási intézkedést rendelt el és a román államnak megtiltotta, hogy a felperes Magyar Földgáz Részvénytársaságnak vagyonát, amelyet Románia zár alá vett, a per befejezéséig elidegenítse, vagy azon az említett időpontig bármely változtatást tegyen.

Női- és gyermekfehérneműt a legutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készíti Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

SPORT

Beckereki újságírók és orvosok futbalmérkőzése. Beckerekről jelentik: Az újságírók és orvosok kedden délután futbalmérkőzést játszottak, amelyet 1:2 félidő után 5:3 arányban az újságírók nyertek meg.

Olasz regatta-mérkőzés Fiumében. Az idei olasz nemzeti regatta-versenyt Fiumében rendezték számos klub részvételével. A nyolcevezős-versenyt a fiumei „Eneid evezősegylet nyerte meg.

KINTORNA

Csönyán dadogott egy szentai kereskedő fia. Az apa végül is beadta a dadogók intézetébe. Hat hónapig maradt ott a fiu; amikor hazatér, az apja ezzel fogadja:

— Na, dadogsz-e még?
A fiu büszkén belekezd a produkeióba:
— Répa, retek, mogyoró, ritkán rikant korán reggel a rigó.
— Brávó! — kiált fel az apa — mesés! Ez a haladás!
— I-igen, cs-cs-csak az a b-b-baj — feleli a fiu — ho-ho-hogy ez s-s-so-sok-szor n-n-n-nem p-p-p-á-pászol...
*

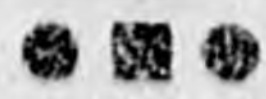
Zabolai találkozik este a kávéházban Tulipán vaskereskedővel, aki a szemközti házban lakik.

— Ejnye, maga vén kujon. — mondja neki — ma délután is láttam magát az ablakon keresztül, amint a feleségével egész intímen csókolózott.

— Hány órákor?
— Őtkor.

— Pechje van. — feleli Tulipán — öt órákor nem is voltam otthon.

KÖZGAZDASÁG

Európában kedvező, Amerikában rossz a termés

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet most tette közzé jelentését a világ gabonatermésének állásáról.

A jelentés szerint Bulgáriáról és Lengyelországról végleges becslések még nem készültek el. Az előleges becslések szerint Bulgáriának 54%-al több buzája lesz az idén, mint a múlt évben. Lengyelországban a tavalyihoz képest a buza**termést 53%-ra becsülik.**

Ha júliusban az időjárás nem lesz kedvezőtlen, akkor az idei termés meg fogja haladni az 1923. évi jó termést, a mely 65 millió métermázsával nagyobb volt, mint 1924-ben.

Az európai kedvező terméskilátásokkal szemben az Egyesült-Államok kevésbé jó kilátások elé tekintenek. Hivatalos becslések szerint az Egyesült-Államok az idén 58 millió métermázsával kisebb termésmennyiségre számíthatnak, mint amilyen a múlt évi terméseredmények voltak. A kanadai jelentések kedvezőek, ami a múlt heti bőséges esőzéseknek tudhatók be. Kanada a múlt évben csak 71 millió métermázsát termelt, míg 1923-ban közel kétszer annyit: 129 millió métermázsát tett ki a termés.

Az indiai termésbecslés 10%-os, 98 millióról 89 millió métermázsára való visszaesést mutat.

A romániai terméskilátások kedvezőtlenek. Bessarabiában a termés a szárazság folytán, a régi román királyságban pedig az esőzés miatt sokat szenvedett. Romániában ezidén különben is lényegesen kisebb területet vetettek be és így azzal számolnak, hogy ezidén buza, vagy buza**szitkivételre nem kerülhet sor.**

Az amerikai gabonapiacokon az utóbbi héten szilárdabb irányzat lett urrá, amit szakkörök a rozsa fellépésének tudnak be. Amerikában az aratás a rossz időjárás miatt késik. A múlt hét végén az amerikai árak elégtelen exportérdeklődés folytán elhanyagoltak.

Buzában általában tartózkodó volt a vásárlási kedv és a vevők beérik pillanatnyi szükségletük fedezésével, mert még nem tudnak maguknak áttekinthető képet alkotni. A buza**piacokon, a termésbehordásig, a helyzet változatlan marad. A múlt hetek nagy buzaüzletei szűnőben vannak.**

Magyarországi óbuzáért ab Bécs fuvarmentesen 5600—5700 osztrák koronát fizettek. Rosafé búzát 270—275 sh-ért, ab Trieszt vagonból kirakva, Manitoba III. ab Trieszt 7.07 dollárért volt kínálva.

Kedvező terméskilátások folytán mind nagyobb mennyiség óbuzza kerül piacra.

Bácskai és bánáti 77 kilós búzát 300 dinárral kötötték.

Szlovenszkói búzában nagy a kínálat és igen mérsékelt a kereslet. Szlovenszkói búza 76 kilós augusztusra, Bratiszlava paritással 195 cseh-korona. Bécsben egy hajórakomány magyar búza augusztus—szeptember szállításra 207.50 cseh-koronát ért el. fizetendő átvételkor.

Rozs iránt az érdeklődés az elmúlt héten erősen mecsappant. Magyar rozsa, franco Hegyeshalom vagy Szentgotthard állomás, július 20-áig bevagonirozva 3650—3675 osztrák koronába került. Ó-rozst 44.50 osztrák shillingért vásároltak ab Hegyeshalom, Bratiszlava paritással szlovenszkói ui rozsa 175—170 cseh-koronával került eladásra.

Ó-zab iránt fokozódik az érdeklődés, míg új zabban kevesebb a kereslet. Magyar új zab Budapest paritással nagy tételekben 360—370.000 magyar koronával lett kínálva. A Dunántulon 250—360.000 magyar koronába került.

Tengeriben teljesen megszűnt az üzlet. Csak kis számban jelentkezik vevők: Csehszlovákiából, főleg Morvaországból.

Jugoszláviai prompt tengeri 133—134

cseh koronáért ab Bratiszlava, hajóból kirakva került eladásra. Júliusi tengerire 133.50—134.50 ab Bécs, hajóból kirakva fokozódó érdeklődés észlelhető. Jugoszláv vasutárú 121 cseh koronáért, ab Kelebia állomás, került kivételre, míg gömbölyű árúért 3—4 dinárral több érhető el.

Csehszlovák árpa Prága paritással 230 cseh koronába, Laun paritással 225 cseh koronába, Nimburg paritással 228 cseh koronába, Znaim paritással 202 csehkoronába kerül.

A lisztpiacon főleg Ausztria mutat vásárlási kedvet, mert július végével Ausztria készletei elfogytak.

Prágában is megindult a liszt...

Budapesti nagy málmok felettkény nullás liszt mennyiségek felett rendelkeznek.

A becskereki kereskedelmi és iparkamara ülése. Velikibecskerekéről jelentik: A bánáti kereskedelmi és iparkamara kedden délelőtt a gépkereskedők bevonásával ülést tartott, amelyen megállapították, hogy melyek azok a gépek és gépkatrészek, a melyeket Jugoszláviában nem gyártanak. A kereskedelemügyi minisztérium ugyanis valamennyi kamarához leiratot intézett, amelyben közölte, hogy azon gépek és gépkatrészek, melyek Jugoszláviában nem készülnek, az új vámtarifa szerint vámmentesek, felhívja a kamarákat, hogy terjesszék fel erre vonatkozó véleményüket.

Kiállítás és mintavásár Fiumében. Szeptember 15-én nyílik meg az első fiumei kiállítás és mintavásár. A megnyitáson az olasz trónörökös és Mussolini is meg fog jelenni.

Nagy nehézségekbe ütközik a Krupp-gyár külföldi hitelakciója. Berlinből jelentik: A Krupp-gyár hitelszükségletéről beavatott helyen azt mondják, hogy a porosz állami bank a rendes kereteken túlmenő hitelakciójáról mit sem tudnak. A Krupp-gyárnak az a törekvése, hogy külföldről kapjon hitelt, nagy nehézségekbe ütközött. Másrésztől azonban viszont úgy tudják, hogy a hitelügyi nehézség csupán a gyár németországi vállalkozásaira terjed ki, mert ez a telep a hadiszerek gyártásáról nem tudott simán áttérni a béke-termelésre. A gyár külföldi vállalatai kapnak hitelt, de csak a Németországon kívüli felhasználására.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. július 7.

Zürich deviza 9.—
Budapest deviza 1248—1256, valuta 1228—1250.
Prága deviza 59.125—59.625, valuta 59.125—59.625.
Berlin deviza 73.5—73.7 milliárd márka, valuta 72.8—73.2 milliárd márka.
Bécs deviza 1240—1244, valuta 1239—1245.
London deviza 280.

Zürich, július 7. Zárlat: Beograd 9.—, Páris 24.10, London 25.05, Newyork 515.75, Brüsszel 24, Milanó 19.15, Amsterdam 206.60, Berlin 122.70, Bécs 0.007255, Szófia 3.725, Prága 15.25, Varsó 98.82, Budapest 0.00725, Bukarest 2.375.

Beograd, jul. 7. Magánforgalom: Páris 272, London 274.75, Newyork 57.25, Milanó 213, Amsterdam 23.25, Berlin 13.69, Bécs 8.09, Prága 170.25, Bukarest 26.50, Geni 11.13.

Noviszadi terménytőzsde, jul. 7. Az irányzat búzában lanya, tengeriben barátságos. Árak: Újbuzza augusztusra 300 dinár, újbuzza augusztus-szeptemberre 310 dinár.

Budapesti terménytőzsde, jul. 7. A terménytőzsde gyenge irányzattal nyitott.

Tavalyi termései gabona nincs a piacon, úgy az óbuzának, mint az órozsnak csupán névleges áriolyama van. Újbuzánál 465—485.000 koronás áriolyanok vannak forgalomban, azonban az árut lehetetlen elhelyezni.

Élénkebb üzlet csupán új termései áruban van. Bécsi vásáriók 400—425.000 koronát fizetnek.

A tiszavidéki újbuzza 390—395.000, a pestmegyei áru 385—390.000 korona között mozog, július közepi szállításra. Az újrozsert 320—325.000 koronát fizetnek aytításkor.

Csikágói gabonatózsde, jul. 6. Buza júliusra 143.5, buza szeptemberre 141.75, buza decemberre 143.25, Tengeri júliusra 96.75, tengeri szeptemberre 101.125, tengeri decemberre 87.5, Zab júliusra 44.25, zab szeptemberre 48.75, zab decemberre 48.25, Rozs júliusra 93.25, rozs szeptemberre 97, rozs decemberre 99.

Newyorki gabonatózsde, jul. 6. Buza őszi vörös 181.5, buza őszi kemény 161.75, tengeri 110.5. Az irányzat búzáknál tartott, tengerinél alig tartott.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

GYERMEKRUHASZALON
maison Schönbrunn
Paja Kujundžićeva 20.
fű- és leányruhák a legdivatosabb és legszebb kidolgozásban. 4484

Boxberger Bad-Kissingen
Alapítva 1711-ben.
RISSINGE II LAPDACSOK
SOVÁNYÍTÓTABLETTÁK
a legjobb szer székszorulás és hizás ellen. Kapható minden gyógyszerárban
Suboticei lerakat: 4674
Herczl Jenő Aleksandrova u. 1
S. H. S. Főlerakat:
„ISIS“ D. D. Zagreb-Beograd

Dr. Wolf Gyula Zmaj Jovana ul. 2. (volt Jókai-u. Schosberger-ház I. em. Vermes-magazinnal szemben) költözött.

ASPIRIN
20 Originaltablettas 0.5g
Ez Bayer híres fájdalomcsillapító Aspirin tablettáinak eredeti csomagolása. Figyeljünk a kék-fehér-piros védjegyrel!

Gummi fűzők 350— dinártól
Haskötő és Gradhalter
orvosi rende esre.
Hasfűző, Gyomorszorító, Melltartó
Régi illoket divatosra átalaktok.
Virág Leontin Aleksandrova ulica 11

Két híres francia színész harcol az „Ördög“-ért

Lugné-Poe és Renoir akarják elfjátszani Molnár Ferenc vígjátékát

Páris, június hó.

(A B. N. kiküldött tudósítójától)

Még 1913-ban történt, hogy Adorján Andor lefordította franciára »Az ördögöt«, amely akkoriban egyik legnagyobb vígjátéksiker volt. A nyers fordítást Pierre Véber, az ismert író átdolgozta és egy előkelő párisi színház elfogadta előadásra. 1914-ben már ki is volt tűzve a premier, amikor azonban háborús szelek kezdtek fújdogálni, rövidesen kitört a háború és a magyar szindarab bemutatója elmaradt.

A háború után »Az ördög« folytatta világkörüli utját. Sok helyen játszották és számos színpadon ma is műsoron van. Így például Zagrebban hetenkint játszik még mindig erős házak előtt. Molnár Ferenc nemzetközi sikerei és különösen a Liliom párisi sikere ismét aktuálissá tették »Az ördög« párisi bemutatóját. Pierre Renoir, a Mathurius színház igazgatója és neves színész megállapodást kötött Pierre Véberrel, hogy a darabot a Mathuriusban, a szezon elején kihozza és a ragyogó címszerepet természetesen ő fogja játszani. Ezzel a megállapodással majdnem egy időben Adorján Andor régi barátjának Lugné Poe-nek ajánlotta fel a hálás szerepet, aki ezt köszönettel el is fogadta és színházában az Oeuvre-ben a szezon derekára tűzte ki. Egyszer aztán a két színész összejött és beszélgetés közben kiderült, hogy mindketten készülnék az Ördögre. Nosza lett ebből nagy kavarodás. De hadd beszéljenek erről maguk az érdekeltek. Pierre Véber a következőket mondta munkatársunknak.

— Már az »ördög« tudja, hogy hogy áll ez a dolog! Én mint a darab adaptálójá boldogan ígértem oda Pierre Renoir-nak, mert az ő kezében a szerep jó kézben van és a Theatre des Mathurius, mint ön is tudja, egyike a legelőkelőbb párisi belvárosi színházaknak. Különösen örültem ennek a megoldásnak azért is, mert Renoir már szeptemberre ígéri a bemutatót. Szeretnék tulenni ezen a premiéren, mert még egy-két Molnár-darabot szeretnék átdolgozni.

— Képzelteti meglepetésem, amikor azt hallom Pierre Renoirról, hogy a darabra Lugné-Poe is készül. Véleményem szerint elsősorban Molnár Ferencnek érdeke, hogy ez a remek mű a frequentált Mathuriusban kerüljön színre. Különben én Adorján Andorral és vele is érintkezésbe fogok lépni és remélem, hogy a legmegfelelőbb megoldást fogjuk megtalálni.

Adorján Andor, aki nemcsak fordítója, de bizalmas barátja is Molnár Ferencnek, az ügyről a következőket mondta:

— Én mindenképpen Molnár Ferenc érdekeit tartom szem előtt. Neki végre úgy kell kijönni Párisba, mint az őt megilleti. Lugné-Poe az a művész, aki méltó Molnárhoz és méltó a nagyszerű szerephez. Azt elismerem, hogy kassza szempontjából a Mathurius jobb hely mint az Oeuvre, de hiszen az még egyáltalán nincs eldöntve, hogy Lugné-Poe hol játssza a darabot. Abban a színházban fogja színre hozni, amelynek a felteveli legelőnyösebbek lesznek. Remélem, hogy egy nagy és népszerű szín-

házzal fog megegyezni. Az ő egyénisége és nagy művészete mindenesetre a legalkalmasabb erre a szerepre.

A két nyilatkozathoz még csak azt fűzzük hozzá, hogy az ügyben valószínűleg megegyezés jön létre, mely szerint mégis Lugné-Poe játssza a szerepet. Mindenesetre jellemző, hogy az idegen írókkal szemben mindig bizalmasan francia fővárosban ilyen versengés folyik egy magyar szindarabért.

(s. a.)

A GRANICSÁROK

A határvidék megalakulása

Savoyai Eugén csapatai a XVII. század utolsó éveiben megtisztították a Szerémséget és Bácskát a török csapatoktól, úgy hogy az 1699-iki karlócai békekötés után, amely a megtisztított területeket Magyarország jogos tulajdonának ismerte el, felismerték a mértékadó körök annak szükségességét, hogy a vérelvisszaszerzett területek határait meg kell erősíteni és biztosítani kell. Ecéből állandó fegyveres csapatokat szerveztek, amelyek az ellenséges betörésekkel szemben felvértezten állhattak és oltalmat nyújthattak a törököknek ismételt megkísérelt betöréseivel szemben.

I. Lipót császár erre a célra legalkalmasabbnak a Csarnoievics pátriárka vezérlete alatt bevándorolt és a Bácska déli részein letelepedett szerb népet tartotta, mert az egyfelől teljes katonai szervezettel bírt, másfelől hadi szolgáltatással vállalkozott és ezenfelül császári patenssekkel többrendbeli kiváltságokkal és szabadalmakkal lett felruházva, így különleges érdekek fűződtek az ő részükre az általuk lakott területek megvédéséhez. Így tehát a szerb népet szemelték ki a határvidék védelmére.

A határvidék katonai alakulatai még a karlócai béke évében megszerveztettek, még mielőtt azoknak létesítését a hadügyi kormány tényleg kimondta volna és így Ujvidék az 1699. évből összeírásakor már mint Pétervárad Sándor szerepel.

A bécsi Hof-Kriegs-Rath csak a következő 1700-ik esztendőben mondotta ki a határvidék katonai megszervezését, amelyről szóló császári »határozvány« csak 1702. május 23-án kelt.

Észerint a rendelet szerint a határvidéki katonaság (granicsárok) a következő alkotó elemekből állt: 1. tényleges szolgálatban álló legénységéből, akik állandó szolgálatot teljesítve a sereg zömét képezték. 2. a helyőrségből, 3. kiszolgált katonák-

ból, 4. számfelütiékből, akik a vármegyei joghatóság alá tartoztak.

Világi ügyekben a határvidék a katonai hatóság alá voltak rendelve és ez intézte a gazdasági ügyeket is, míg egyházi ügyekben önkormányzattal voltak felruházva és ennek sarkpontja: az érsekválasztás volt. A dunamenti határvidék nagyobb része a Szerémségben volt, amelyhez néhány bácskai községet is csatoltak, de később ezeknek száma utóbb idetelepített szerbekkel megszorodott.

1702-ben a Duna balpartján levő Palánkát, Vilóvot, Kovilt és Titelt is a Pétervárad-Sánchoz csatolták és ezek képezték az innenső Dunamenti határvidéket. A Pétervárad Sándor helyőrsége két huszár- és egy hajduszádból (Compagnie) állott. Ide helyezték át az illoki kapitányságot, később a Pétervárad-Sánchoz főkapitánysággá emelték és mint ilyen a határvidék főhelye lett. A főkapitányságnak a Pétervárad-Sándor főnevezetessége lett és ez adott neki különös jelentőséget, sőt a mezőváros neve is attól származott.

1699-ben, az összeírás alkalmával 215 granicsár volt Ujvidéken.

A császári rendelet szerint a határvidék népe adómentesekre, akik a polgári joghatóság alól kivéve hadi szolgálatot teljesítettek és adókötelesekre oszlott, aki az ország többi lakosságával egyformán adót fizettek.

A katonaság létszáma. — miután azok állandó szolgálatot teljesítettek. — teljes volt, minden család katonai családot alkotott. A családtagok egy része hadiakból állott, míg a többiek földet műveltek, de az előbbiek száma nagyobb volt.

1722-ben az ujvidéki főkapitányság 318 katonából állott, míg az innenső dunavideki határ 7 kapitányságában: Cserevicsen 166, Berkasavon 146, Siden 216, Titelen 108, Kovilon 117, Palánkán 300 katona, összesen 1371 katona volt.

Az ország szélein lakó szerbek több végvidéki kerületbe voltak osztva: szávai: dunai, tiszai, varasdi és károlyvárosi ezredbe.

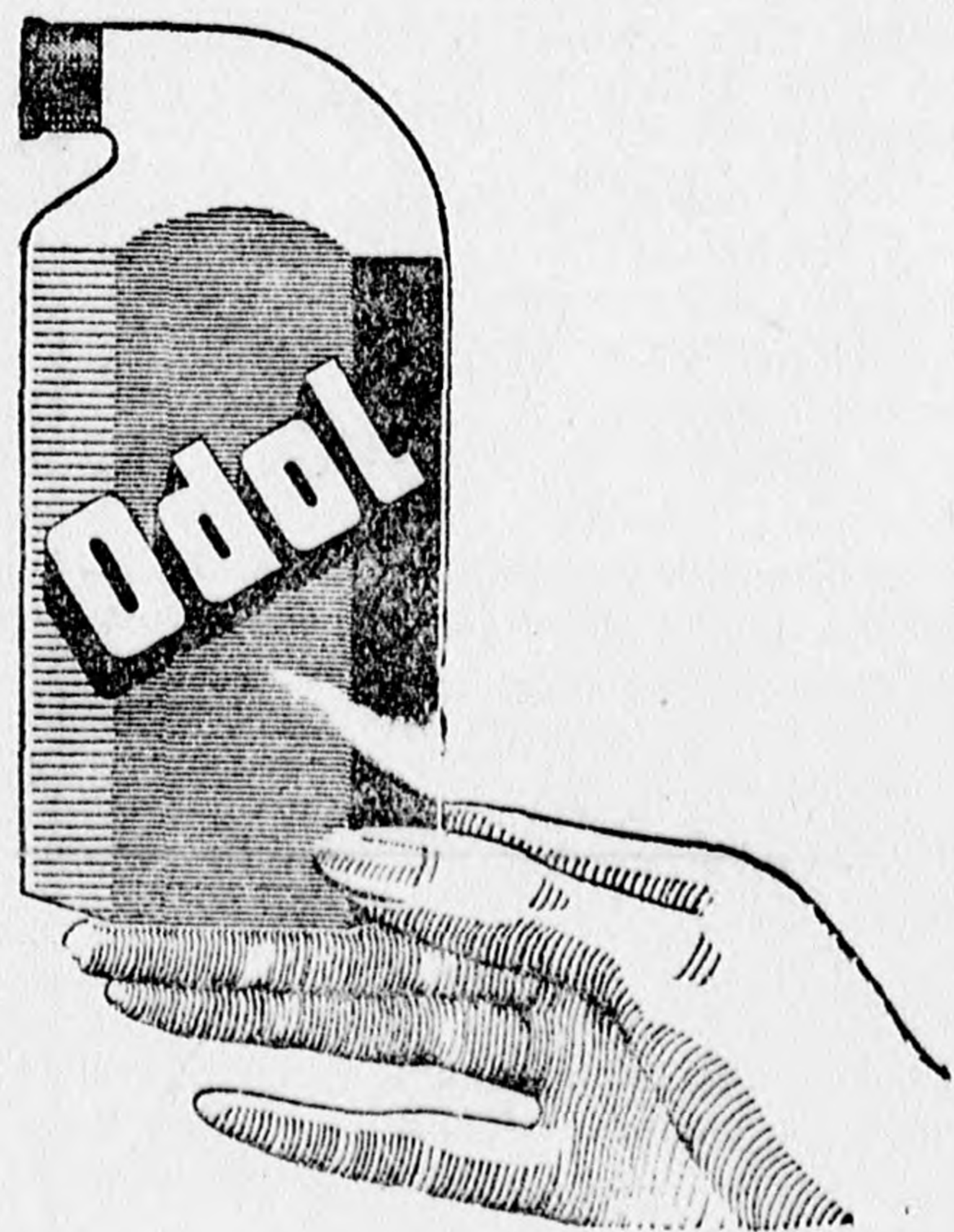
A főkapitányság élén 1722-ben Nikolics Száva főkapitány (a későbbi ujvidéki városkapitány) állott, a hozzá beosztott tisztek: Zsikics Tivadar, Mladinovic Márk hadnagyok, Szekulics Milivoi zászlós (bariaktar), Nikolics Illés zászlós voltak. Altisztek: Taborovics Vazul, Prodanovics Demién, Boskovics János, Jovanovics Miklós őrmesterek, Ognál Márton, Stefanovics Vászko szakaszvezető (fourier), Milankovics Zsárkó, Szorán Milos, Gorogleta Petar, Tomics Gavra, Nagdovics Gruja, Szubasa Radivoj, Nikolin János, Radovanov Pál és Nikolín Atanasz káplárok. A legénység közt voltak magyarok és németek is: Halász József, Reiter Imre, Feldherr János, Halász A., Bakel I., Meskó I., Kormányos V., Gersi Kapa János, Kovács N.

A ma is itt élő családok neveivel sűrűn találkozunk főkapitányságnál szolgálatot teljesítők között: Vukovics Stojan, Petrovics Mita, Szeljakovics Oszkó, Jovanovics Lázár, Abadzija Miksa, Ignjatov Koszta, Becsejac Nenad, Kockárov M., Malin Cs., Vidakovics B., Haiduk M., Neskovics M., Pivár I., Bugarin K., Popov I., Zsivkov R., Csobanin J., Strangár M., Momirovics Bl., Vlaszkalics I., Topalovics Br., Tjursics N., Milivojevics P., Szrdanovics J., Mandics Sz., Hadzsia Z., Bogoszljev J., Tabakov Zs., Adamovics P., Jankovics L., Szubotics T., Szremac P., Hadnagyev J. stb.

A granicsárok jól szervezett, harcra mindenkor kész katonák voltak. Életük elemük a szerbek harcias multja volt. Elhagyták hazájukat, hogy Magyarországon küzdjenek régi zsarnokok, a törökök ellen, akik iránti gyűlöletük fokozta harci kedvüket. Állandóan hadiszolgálatban voltak, az ifjak már 15 éves koruktól kezdve katonai szolgálatot teljesítettek, katonai fegyverem alatt nőttek fel és a fegyverforgatást atyjuktól tanulták. Családi életük magán viselte a katonai jelleget. A császár elismerések egész sora tanuskodott a granicsárok hadi vitézségéről.

Roth Olga kozmetikai intézetében, Kr. Aleksandrova ulica 4. szám alatt, a Rossiia Fonciére palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbróhamlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját-készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, győgszappanok, arcfehérítő- és szeplőcskenőcsök stb.

Szomoruan jellemzi a mai idöket, hogy a higienia legelemibb szabályainak betartása pénzkérdéssé válhatott. Sokan nem ápolják helyesen a szájat és fogakat, mert a fogkrém és fogpor aránytalanul drágák. Pedig van egy rendkívül hatásos és gazdaságos módszer arra, hogy a szájat frissen és a fogakat egészségesen tartsuk: egy pohár meleg víz néhány csepp Odol-lal elegendő arra, hogy a szájat felülditse és fertőtlenítse. Az Odol-nak meg van az a tulajdonsága, hogy behatol mindazon lyukakba és közökbe, amelyeket fogkefével nem lehet elérni és használata után még sokáig ellenállást fejt ki a szájban végbemenő erjedési és rothadási folyamatokkal szemben. Az Odol-nak ezen maradandó hatását semmiféle fogkrém vagy fogpor nem éri el. Az Odol rendkívül koncentrált és ezért igen gazdaságos.

Mielőtt PARKETTÁZTATJA szobáit **ÁRAJÁNLATOT ÁRPÁDFY JENŐ-től** Subotica, Paje Doba-
 kérjen **PARKETTÁK GYÁRI LERAKATAI** novačka ulica 5. szám

NYILTTÉR.

Külföldre költözött uri családtól sikerült elsőrendű olajfestményeket, aquarell és pastelleket valamint egy db 3x4 méteres eredeti régi szmirna-szőnyeget bizományba megszerezni. Fenti darabok sürgősen, beszerzési áron alul megkaphatók

Balog Lina cég Subotica

UPRAVNI ODBOR GRADA SUBOTICE.

Broj: 189/925. U. O.

Izveštaj gradonačelnika u stvari eksproprijacije Električne Centrale protiv ud. Antuna Tipka rođj. Ilme Matefi.

Odluka

Na osnovu naredjenja Ministarstva Gradjevinarstva br. 2881/925 od 9. III. o. g. kojim je naredjenjen eksproprijacioni postupak u korist subotičke Električne Železnice i Osvetljenja D. D. a protiv ud. Antuna Tipka rođj. Ilme Matefi a u pogledu nekretina uvedenih u subotičkom gr. ulošku br. 13151. top. brojevi I. 7527/1 i 7527/2 u površini od 364 kv. hvata i 1 jutra 615 kv. hvati zamenik predsednika Upravnog Odbora Grada Subotice u smislu 2. alineje §. 33. z. člana XLI. iz 1881 godine odredjuje komisiju za sprovođenje eksproprijacionog postupka te u tu komisiju imenuje za predsednika Dr. Adolfa Klajna za članove, Milana Damjanovića i Djuru Jovića a za beležnika Ivana Neorčića gr. beležnika, te ujedno odredjuje da ova komisija eksproprijacioni postupak sprovede na dan 14. jula 1925. godine na licu mesta u segedinskim vinogradima u kancelariji Električne Centrale.

O ovom se obaveštavaju 1. Dr. Adolf Klajn predsednik izaslane komisije, 2. Milan Damjanović, 3. Djuro Jović članovi komisije i 4. Ivan Neorčić beležnik.

5. Gr. Senat uz eksproprijacioni plan i popis sa nalogom da ovaj plan i popis odmah istavi na javni uvid kroz 15 dana i da o ovome izvesti Električnu Centralu i ud. Antuna Tipka rođj. Ilme Matefi sa time, da je dan rasprave 14. jula 1925. godine pre podne u 9 časova na licu mesta u kancelariji Električne Centrale.

6) Gr. gl. odvetnik sa time, da u ime grada pristupi na ovu raspravu.

Zainteresovane stranke se imaju obavestiti o gornjem, sa napomenom, da će komisija o eksproprijacionom planu meritorno rešavati i onda, ako se od zainteresovanih niko ne prijavi.

Ovaj se oglas ima objaviti jedanput u „Službenim Novinama“ a u jednom od mesnih listova tri puta.

Subotica, 25. juna 1925. godine.

Za predsednika Uprav. Odbora
 Gradonačelnik

(M. P.)

Alba Malagurski s. k.

Raktárunkból azonnal szállítjuk a legmodernebb típusú, duplagolyós csapágyazású

német gyártmányú famegmunkáló gépeket és szerzőségeket.

Jellinek és Társa Subotica, Paje Kujundžića ulica 4.

KELICO

Természetes gyümölcs szörpök:

Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmulhatatlan minőségben

a legkellemesebb és legolcsóbb **HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK**

KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár Mődös (Jaša Tomić) Banat

MODERN LAKÁSOK

a beltéren 2, 3 és 5 szobás az összes mellékkeliségekkel május 1-re beköltözhető

ÖRÖK ÁRON ELADÓK.

Érdeklődni lehet: Krausz és Krempatics építési vállalkozók irodájában VII. krug Kajaža Mihajla (Virág) ulica 3. szám. Dél előtt 8-tól délután 2-ig.

"DAMA" FEHÉRNEMÜSZALÓN

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.

Garnitúrák

anyaggal együtt, ing és nadrág már 140 din.-tól a legszebb kézimunkával lejessen készen. Azonkívül hálógingek, jumperleibchenek, kombinék, ingbugylik, ágyneműk, abroszok, storkok készülnek a legszebb kivitelben.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Aki parkettáztatni akar
 forduljon Hermann Rudolf asztalosmesterhez Petrovac (Bačka), aki minden e szakmába vágó munkát a legolcsóbban és szakszerűen készít el. Kérjen ajánlatot!

Egy kisebb malomüzemhez, hol az árpakása gyártásra lesz a fő suly feltelve, keresek oly józan, munkaszerető igazi szakember alomlárát, ki alkalmas fenti üzemenk önálló vezetésére. A malom Szrebenben van a helyi tanyákon, német, szerb és horvát nyelv tudása megkívánatik. Ajánlatok küldendők az igények, családi állapot és kor megjelölésével Ofner József Kula, Bácska címre.

Eladó egy Wörner síkszita 3 rétű, a 16 ramos 1600x300, egy Metz-féle buzahámológép, szíjkerékek, használt szíjak, heveder, serleg, zsáktartók.
 Bővebbet Jovan Totović Novisad, Kralja Petra 29.

Simon László és Társai
 gépműhely, vas- és rézöntőde
 Subotica, VI. kör, Tolstojeva ulica 27-29.

KÉSZIT: mindenféle gazdasági gépeket u. m. morszoló, szeckavágó, horprések, borszivatyuk, malomberendezési vasrészeket. Minta szerint vagy rajzok után vas- és rézöntvényeket. Magánjáró alkatrészeket és minden e szakmába vágó javításokat a legjutányosabb áron.
Nyomdagépek javító műhelye

Milkó Izidor
UJ KÖNYVEI

- 1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2) A miniszter barátja. Mosolygó történetek
- 3) Szekuláné és társai. Egy kötet vívidség
- 4) Asszonyok (Novellák és egyebek)
- 5) Irók és könyvek (Elbeszélések)
- 6) Baedeker irásából (Novellisztikus dolgok)

A „Világ“ a következőket írja a könyvekről: Mesélő kedvű, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Cholnoky, magyaros, mint Abonyi Lajos.
A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár
 Minden kötet külön is kapható a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában vagy szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.

VELIKI-BECKEREKRŐL
 AZONNAL SZÁLLITHATÓ
 I-a kétéves
romániai bükkhasáb tűzifa
 I-a válogatott
romániai bükkhasítvány
 a legelőnyösebb feltételek mellett, minden mennyiségben. Megrendeléseket felvessz
STERN ANTAL VELIKI-BECKEREK
 Vojvodina (Rózsa) szálló 5735

ELADÓ-HÁZ
 A Frankopanska (Magyar) utcában eladó egy ujonnan épült 4 szobából és mellékkeliségekből álló ház és a házhoz tartozó kb. 200 négyszögölnyi kert. Érdeklődni lehet az eladási feltételekről Dr. Popovics Milivoj ügyvédi irodájában Subotican Sokolska ul. 1. szám alatt. 5743

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
GENOVA

Express vonalak:
 Északamerikába
 Középamerikába
 Délamerikába:
 Braziliába
 Uruguayba
 Argentínába
 Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

Jugoszláviai vezérképviselet
„TRANSOCEANIK“
 Jugoszláviai Utazási és Szállítványozási R. T.
 ZAGREB, Petrinjska ul. 6.

VOJVODINAI KÉPVISELET:
„METEOR“ ügynékség és információs iroda Vel. Beckerek Wilson tér 3. Sürgőseim: Transoceanik V. Beckerek

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Kitűnő konyha

Magánjáró
lokomobil
 8 HP, Schlick-Nicholson, átalakított Ewart láncos, eladó.
Kemény Arnold
 V.-Kikinda. Telefon 93 5693

Vas- és fémöntvényeket
 gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
 a törvényszéki palota mellett. TELEFON 329 760

LIFKA KERT MOZI

Julius 6-12-ig hétig heti vasárnapig egész héten keresztül. AMERIKAI FILM.

SANJIN

(A szerelem evangéliuma) Archaivus világírás-reményének FROPAUS filmváltozata 6 felvonásban

SZEMÉLYEK:

SANJIN OSKAR BRECHL
L.D.J.A MAGDA SONJA

Az esti előadásokon orosz énekhangversenyek!
1. felvonásban: Csendesen
2. felvonásban: Borda!
3. felvonásban: Előre trojka!
4. felvonásban: Könyörgöm hoz ad istenem . . .
5. felvonásban: Esti arany
6. felvonásban: Angyalok örülnek . . .

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és almaszövegesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbőlygött jellegű leveleket továbbítunk. Kérlesek kódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

Fiatal villan. orvosi-gé. állást keres. Cim: Schattler Ernő, Subotica, Ciril Metod 2. 5706

JEGYÜRÜKET

és menyasszonyi ajándékokat a legolcsóbban vásárolhat

Ádám ékszerésznél

Subotica, Rud. éva. u. 6. Sugár-ház. 5769

Deutsches Fräulein wird zu einem sechsjährigen Mädchen gesucht, wer auch beim Haushalt behilflich ist. Gefl. Offerte mit Gehaltsansprüche an Trafika Volfa Vel.-Kikinda 5722

EKSZEREM

BANYLÁNGOK, ÓRÁK REPOVICS-nál

Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett. Kiszereglőfoglalkozások megvárhatóak. 5744

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D.D.

NOVISAD

KÖNYVES KÁLMÁN KIADÁSÁBAN MEGJELENT KÉPREPRODUKCIÓK KÖLNI KERETEZÉSSEL

CICLER, KAIC és TÁRSÁNÁL
SUBOTICA, BARÁTOR TEMPLOMA MELLETT

Jobb megjelenésű fűszerkereskedőseged, ki jelenleg helyi utazó, vidékre segédi, vagy üzletvezetői állást keres jul. 15-re vagy augusztus 1-re. Cim Molnár Sz. Vince könyvkereskedése Senta. 5721

Nagyobb pénzeszkény eladó. Cim: Pluković és Társa cégnél. Badaličeva ul. 6. 5732

Eladó vagy használt kocsik magányos magányjáró 7 HP lokomobil. Eladó 8-10 HP stabil benzinnemotor. Rózsa Ferenc. St. Kanjiža. 5746

Klubbarnitúra, kávéházi asztalok, vitrin, olcsón eladók. Paja Kujundžića ul. 4. emeleten. 5749

Jóforgalmu borbélyüzlet eladó a beltéren. Cim a kiadóban. 5753

BOR és PÁLINKA

Aratás és eséplésre leszállított árban kapható Vihosnova ul. 22. sz. alatt a Vöröskőr iskolával szemben Frank Sándor pincéjében 5610

Eladó egy 8 HP első m. gazd. gazdasági gyári magányjáró garnitúra teljes felszereléssel. Bata István Senta. Beogradska ul. 64. 5711

Ótáratu. nagyforgalmu vámmalom nagy magyar községeben minden áron eladó. Megbízott Ujváry. Temerin. 5648

Egyszerűs szoptatósdaikat keresünk. ki beszél szerbül vagy németül. — Cim a kiadóban. 5754

Gummihélyvezető bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska u. 25. Megrendeléseket a Bácsme gyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

KÜLÖNFÉLE

Laktársnöt keresek saját házámban lévő szerény lakásomba. Levelet a kiadóba kérek az érdeklődők pontos címével »Szerény díjért« jellegre.

Raktár vagy udvari szobát keresek a városháza környékén. — Ajánlatok »Sürgös« jellegre kiadóba kéretnek. 5751

Henna szőke hajfestőszer kimérve is kapható. Blum gyógyszerár. főpostával szemben. 5594

Jó forgalmu kárpitosműhely a város központjában elköltözés miatt átadó. Cim a kiadóban.

I-a kétszerraffinált MOTORBENZOL

nagyobb hajtóereje folytán anyag megtakarítást előbb árán érvényesítésre előny jelent a bezinhez viszonyítva. Németországban elterjedtebb, mint a benzin. Használható luxus- és teherautókhöz és minden más benzinmotor hajtásához

ASTRALIN

pótolja a benzint és petroleumot. Kifogástalan teljesítmény, bámulatosan olcsó árak. Kapható

Astra D. D.

Vel.-Bečkerek. Telefon 267 Renner Nándornál és a fióktelepeken: Pancsevón, Vel.-Kikindán, Szuboticán, Crvenkán és Osijeken Megrendeléseket effektuál: Astra D. D. Vel.-Bečkerek.

Iroda. a város főutcáján, átadó. Cimeket a kiadóba kérek. vagy »Biro« Subotica. Aleksandrova ul. 9. címre. 5678

Malom-hengereket csiszolunk és rovátkolunk. Neukomm Bálint Fiai gépgyár. Vršac. — Telefon 54. 5040

FOGLALKOZÁS

Házivarrónó, nagyon ügyesen dolgozik. dívtalpap szerint pontosan. házakhoz ajánlközik. Cimeket a kiadóba kér »Ügyes varrónó« jellegre. 5744

Jó házból való ügyes tanonc felvétetik. Weizand i Drug autó-garage. Paja Kujundžića ul. 4. 5747

Főzépész. kinek felsőiskolai képzettsége is van. állást keres nagyobb gép- vagy motorüzemnél. Elvállalja nagyobb javítóműhely vezetését is — jelenleg fűrészgvár és malom főzépésze. Szives megkereséseket a novisadi fiókkiadó továbbít. Ajánlatok »Szakember« jellegre.

Naponta friss porhóltkávó csak Sugár Manónál kapható

Elsőrangu perfekt fogtechnikus kerestetik azonnali belépésre fogorvos specialistánál Suboticán. Ajánlatokat »Fogtechnikus« jelleg alatt a kiadó továbbít. 5712

Nea-Crem legmegbízhatóbb arc- és kézápoló KORONA GYÓGYSZERTÁR VÁROSHÁZA SUBOTICA

Ügyes kiszolgáló a rövid-áru szakmában kerestetik. Cim a kiadóban. 5728

SZEMÜVEGEK MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert órás, ékszerész és optikusnál VEL.-BEČKEREK Aleksandrova u. Fali és zsebórák, modern, izléses ékszerek. JAVÍTÁSOK pontosan.

Volt önálló kereskedő. ki kettős könyvelésben, valamint az összes kereskedelmi szakmákban perfekt. könyvelői, utazói, üzletvezetői vagy raktárnoki állást keres, azonnali belépésre. Magyar, német nyelvben perfekt. Szives megkereséseket a kiadó továbbít »Szorgalmas« jelige alatt. 5750

Üzleti berendezés,

vas vagy vegyeskereskedést nyitni szándékozó fiatal embereknek, hosszú kényelmes lefizetésre is eladók, átványokat, fiókos pultokat, firma- és vastáblákat, mérlegeket, napellenző-készüléket, esetleg vasárúkat is. K. Tóth Antal, Novisad Kiszacsi ul. 13. 5694

Gyári lerakat női dívtal- cikk eladásra, privát ve- vőknél jól bevezetett férfi vagy női ügynököt keres. Irásbeli ajánlatokat »Textil« jelige alatt a kiadó továbbít. 5752

Cipők különlegességek RÓKA divat cipészetében Subotica, Pašičeva u. 9.

Szerb, német levelező napi egy órára kerestetik. Cim a kiadóban. 5660

S. AD. ENGL SUBOTICA

DETAIL JELAŠIČEVA ULICA 2. TELEFON 815

ENGROS PETROGRADSKA UL.

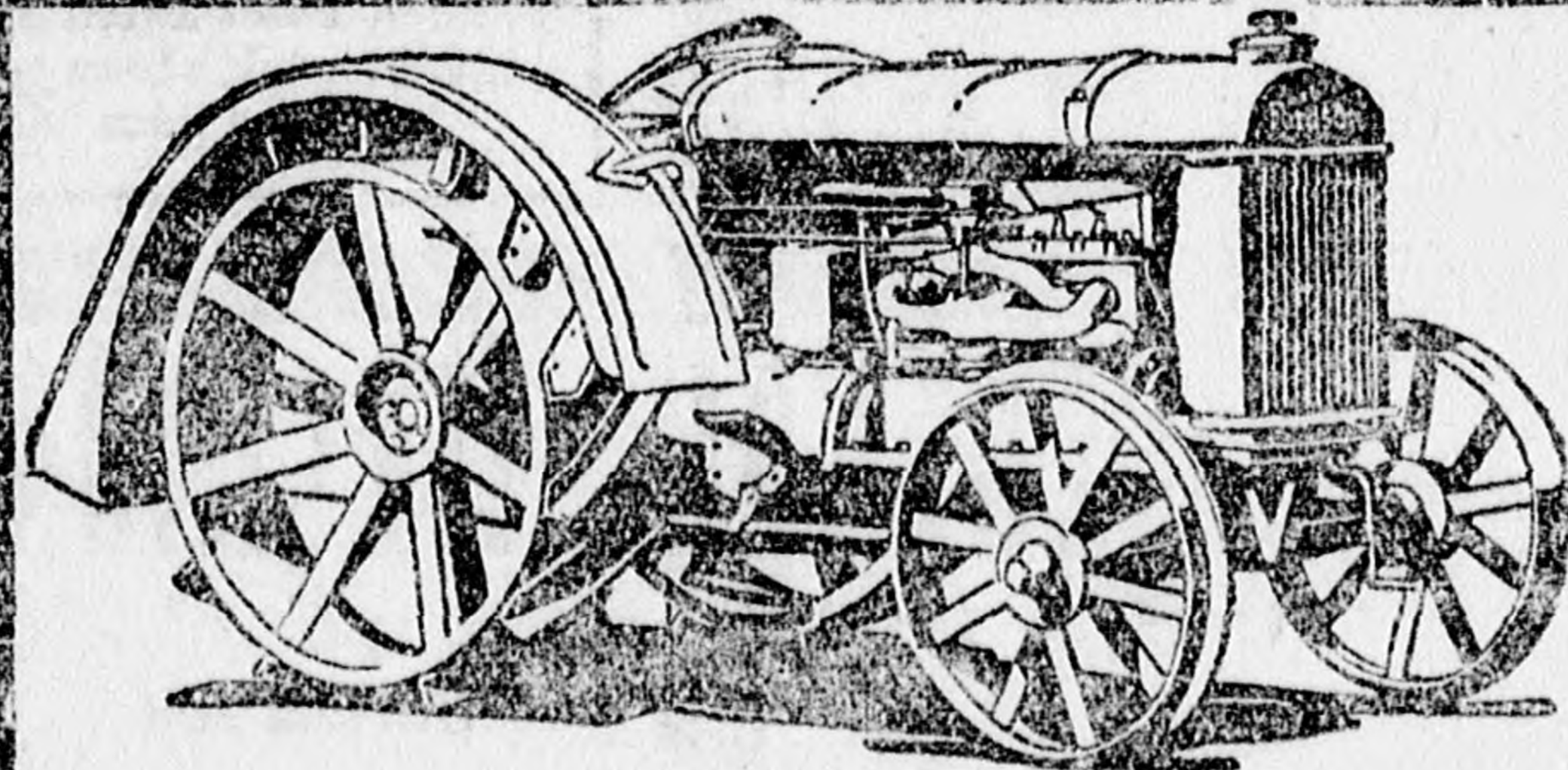
Dürkopp, Haid & Neu (Exzella)

világhírű varrógépek ugy ipari, mint családi használatra

H. Stoll & Co., Reutlingen

világhírű német kötőgépek (original »Links-links«) jugoszláviai főraktára

A SUBOTICAI MINTAVÁSÁRON KIÁLLITVA

Ugaroláshoz, tarlóbuktatáshoz

FORDSON TRAKTOR

FERGUSON EKE OLIVER

dupla tárcsás BORONA a legcélszerűbb.

Klein Géza és Fiai

Ford-lerakat

Subotica. Telefonszám 55.

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár VARRÓGÉPEK ezekhez alkatrészek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedése Subotica, Jelašičeva ul. 5. Részletfizetésre is.